

ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ

МѢСЕЧНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ
София, ул. „Врабча“ № 2.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ
За България 3 лв. За странство 4 лв. Всичко въ прѣдплата.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
1. По поводъ пълнолѣтието на прѣстолонаслѣдника . . .	17	6. Д-ръ Ст. Томовъ. — Цариградъ	26
2. Ив. Ганчевъ. — Защо нѣмаме съживление въ България? 18		7. Домовладиката	28
3. Г. Д. Кожухаровъ. — Младостта — врѣме благоприятно. 20		8. Нелѣлното училището	30
4. Елена Келеръ. — Прѣди да се развидѣли въ душата мн. 22		9. Вжтрѣшни новини	31
5. Графиня Хънтингтънъ	24	10. Обява	32

По поводъ тържествата за пълнолѣтието на прѣстолонаслѣдника.

Безспорно, България е страна на сензациитѣ и изненадитѣ не само въ Близкия Изтокъ, но и въ общеевропейската политика. Честитѣ посѣщения и обиколки на нашия царъ и развой на събитията въ младото царство се слѣдятъ съ зорко око и трепетно настроение отъ всички, които наблюдаватъ политическия барометъръ. Сега, около пълнолѣтието, България отново привлича погледитѣ на свѣта къмъ себе си. За едно чисто народно и домашно тържество, поканиха се прѣдставители съ свититѣ имъ отъ всичкитѣ царски дворове гъ Европа, подвижника се, срѣдъ зима, войскови части изъ провинцията, уредиша се увеселителни тренове, декорираха се улицитѣ на София, устройа се блѣскави тържества, освѣтления и паради, заедно съ скъпи гощавки, каквито, може би, рѣдко се случватъ и между великитѣ държави.

Защо бѣше всичко това? Какво ще спечели България, Българскиятъ народъ, отъ тѣзи импозантни тържества? „Не бойте се!“ отговарятъ нѣкои отъ ежедневницитѣ, задъ всичко това се крие тънката, пълномѣрна политика на царъ Фердинанда — най-хитриятъ и най-способниятъ дипломатъ въ Европа. Повече отъ сигурно е, че царътъ и правителството, чрѣзъ уреждането на тѣзи скъпи тържества, тъкмятъ да спечелятъ голѣми облаги и придобѣтия за България. Прѣдъ чуждестраннитѣ мисии ще изпъкне по единъ най-осезателенъ начинъ бѣлѣжниятъ прогресъ на Българския народъ за послѣднитѣ три

десетилѣтия, ще изпъкне тържеството на България като Пиемонтъ на Балканитѣ и като най-силенъ и жизнеспособенъ факторъ, прѣдназначенъ да сгруппира малкитѣ държавици въ една силна балканска конфедерация“. Разбира се, всѣки е свободенъ да се храни и да се възхищава отъ тѣзи златни мечти, но има причина за страхъ, да не би ожиданията за нѣкакви реални облаги, слѣдъ всичко, да излѣзатъ суетни — приятнитѣ сломени и впечатления, които ще изнесатъ чужденцитѣ отъ тържествата, и ласкавитѣ думи за смѣтка на България, при издравицитѣ и веселото настроение, да изчезнатъ като димъ и мъгла. Да не забравяме, че не само европейцитѣ, но и турцитѣ, гърцитѣ, румънитѣ и сърбитѣ си правятъ добръ смѣткитѣ и не изпускатъ и за мигъ интереситѣ си. Дано бждемъ измани въ страховетѣ и опасенията си, и дано тази срѣща на прѣстолонаслѣдницитѣ, чрѣзъ Провидѣнието, даде потикъ къмъ многоожидания обратъ — побратимяване на балканскитѣ държавици и въдворяване миръ, порядъкъ и сносенъ животъ въ Близкия Изтокъ.

Подъ вѣщото ръководство и прямия надзоръ на Н. В. Царя и правителството, всичкитѣ разпорѣби за отпразнуване пълнолѣтието, посрѣшнаха пълна сполука не само въ София, но и въ провинцията. И сега, слѣдъ свършека на всичко, ние спокойно можемъ да кажемъ, че въ лицето на младия прѣстолонаслѣдникъ — талантливъ, дѣятеленъ

и благовъзпитанъ, ние виждаме не само частъ отъ завѣтнитѣ идеали на народа ни постигнати, но и здрава гаранция, че единъ день сѣдбинитѣ на отчеството ни ще бждатъ ръководени отъ вѣща ръка, насочени изъ пѣтя на истинското благоденствие и всестранния напредѣкъ. Съ каквито мисли и впечатления да си отидоха чуждитѣ мисии отъ насъ, безъ да ставаме прѣзглени шовинисти, днесъ, повече отъ кога да е, нашитѣ очи трѣба да се отворятъ съ по-голяма вѣра въ себе си, съ надежда на Бога и на собственитѣ си сили, съ пълна увѣреностъ, че България не само не ще бжде погълнатата и обезличена, но че ней е опрѣдѣлена културно-просвѣтна мисия между народитѣ на Близкия Изтокъ — мисия, която тя съ достоинство ще изпълни. И като празнувахме побѣдата на възродена България, и прѣдъ нашитѣ очи се нарисуваше гледката на едно по-свѣтло и консолидирано бѣдаще, нека съ чувства на дълбока признателностъ си спомнимъ за великитѣ борци прѣзъ бурнитѣ врѣмена отъ недалечното минало, за онази плеада борци отъ първа величина, какъвто бѣше Стефанъ Стамболовъ, на чието родолюбие и държавнически способности се дължи толкозъ много упазването народната свобода и независимостъ.

За сега нѣмаме на ръка никакви положителни свѣдения, като какви суми сж изживени отъ Софийската община за освѣтление и декорации, нито е извѣстно, какво е изразходвано отъ държавното съкровище за специалнитѣ влакове, но по всичко личи, че разходитѣ ще сж огромни; а това, споредъ насъ можеше значително да се намали и за да се ознаменува и увѣковѣчи пълнолѣтието на прѣстолонаслѣдника, внушителна частъ отъ прѣснатитѣ суми можеха да се употребятъ въ основаване на благотворителни заведения, отъ каквито въ нашата страна се чувствува голяма нужда. Учрежденията, които даватъ най-голяма прѣпорѣка на единъ народъ не сж толкозъ военнитѣ казарми и арсенали, прѣпълнени съ хилядна армия и разни припаси, но сж разнитѣ видове човѣколюбиви заведения, основани и издържани отъ държавата и народа, като болници, сиропиталища, приюти за бездомни и прѣстарѣли, паднали жени и изправителни домове за улични момчета и малолѣтни прѣстѣпници. Безъ да говоримъ за провинциалнитѣ градове, въ нашата красива столица, съ която толкозъ много обичае да се хвалимъ, се разиграватъ ношно врѣмепрозни сцени на развратъ, отъ които ще настрѣхне

всѣки порядъченъ човѣкъ. Освѣня домове на търпимостъта, що се покровителствуватъ отъ закона, стотини момичета пълнятъ питейнитѣ заведения и бираритѣ, дѣто въ всенощни оргии потѣватъ до най-низкитѣ степени на порока. Отъ дѣ идатъ тѣзи нещастници? Едни дължатъ своето падане на крайна сиромашия, други отъ тѣхъ сж били майсторски подведени, а трети сж злоупотрѣбени слугини и слѣдъ това натирени отъ домовете на господаритѣ си. При тази мрачна картина, която дава една съвсѣмъ слаба прѣдстава на страшно покваренитѣ нрави у насъ, нека кажемъ нѣщо и за това отвратително гѣмжило, що обитава крайнитѣ и затѣнтени улици на София — думата ни е за похабенитѣ и празноскитающитѣ се улични момчета, отъ които апашитѣ, прѣстѣпници и дори убийцитѣ попълнятъ своитѣ кадри. За голяма жалостъ числото на тѣзи развалени момчета — кандидати за V-я участѣкъ и черната джамия отъ день на день расте, но кой се грижи за подобряване участъта на тѣзи окаяни чада на България?! Изживяваме милиони за палати, театри, катедрали, авариуми и скъпи тържества, но за ограничение безнравствената зараза, за моралното и физическо спасение на хиляди момчета и момичета, ние абсолютно нищо не сме сторили. Нѣмаме ни единъ поправителенъ домъ за малолѣтни прѣстѣпници, ни единъ приютъ или убѣжище за бездомни и нравствено паднали жени. Какво велико хуманно дѣло би се извършило, и колко много то ще ни издигне прѣдъ самитѣ насъ и прѣдъ очитѣ на образования свѣтъ, ако при съществуващитѣ благотворителни заведения държавата, или нѣкои частни благодѣтели, се заемеха за уреждането на приюти и спасителни домове, както за момчета, тѣй и за момичета!

Но тържествата около пълнолѣтието на прѣстолонаслѣдника сж само прелюдъ на още по-импозантнитѣ тържества, които ще се устроятъ прѣзъ идното лѣто въ свръзка съ юбилей и коронацията на царъ Ферденанда. Питането е, не ще ли това важно събитие да се ознаменува съ издигане неувѣдаеми паметници чрѣзъ крупни дѣла на милосърдие и хуманностъ? Потикъ за реализирането на тази благородна цѣль не трѣба да чакаме само отъ царското сѣмейство, печатѣтъ и просвѣтеното българско общество, трѣба да подема въ чась по-скоро тази идея, иначе врѣмето неуспѣшно ще се измине и събитията ще ни намѣрятъ неспригетвени.

Ив. Ганчевъ.

Защо нѣмаме съживление въ България.

Било е врѣме, когато хората сж мислили, че съживлението е чудо извършено направо отъ Бога. Днесъ историята на разнитѣ съживления въ

свѣта ни показва, че и човѣшкитѣ усилия си иматъ своята цѣна. Самъ Богъ ни казва, че ние сме неговии сѣработници въ спасението на човѣчеството.

Въ проповѣждане на Словото, той всѣкога си е служилъ съ хора. Често пѣти ангелитѣ сж били изпращани да приготвятъ пѣтя за проповѣдника, но не и да проповѣдватъ. Ангелътъ се яви на Корнилия и му каза, че молитвитѣ му сж чути отъ Бога, но го прати при апостола Петра да му каже какво трѣба да прави. Ангелътъ сжщо така се яви на Филипа, но му каза да иде къмъ западъ, дѣто слѣдъ като отиде, намѣри Етиопянина, комуто и благовѣствува Христа. Самъ Христосъ се яви на Ап. Павла, но и нему се казѣ да отиде при Авания за по-нататѣшно наставление. Не бѣше чудото за говорене разни езици, което обрвна хилядитѣ въ деня на петдесетницата, но усърдното проповѣждане на Ап. Петра, ги накара да извикатъ: „мжже и братя, що трѣба да сторимъ, за да се спасимъ?“

Като говоримъ за това, което човѣкъ може да направи, нека се помни, че всичкитѣ наши планове, усилия и думи, колкото краснорѣчиви и да сж, ако не сж подквасени отъ Духа Божи, ефективна работа за Бога не ще може да се извърши.

Тия и много други примѣри отъ Словото Божие и историята на модернитѣ съживителни събраия ясно свидѣлствуватъ, че ако искаме подобно съживление, трѣба да извършимъ всичко онова, което зависи отъ насъ и да оставимъ друго въ Божиитѣ рѣцѣ.

Редъ години сж се изминали откакъ се работи въ България и при все че работата не е съвсѣмъ безплодна, пакъ ние още не сме видѣли такова съживление и изливане на Духа Божи, каквото слушаме да става въ другитѣ страни. За сериозния мислител и за онзи, който има присърдце религиозното повдигане на нашия народъ, тоя въпросъ трѣба да бжде отъ най-голѣма важностъ. Врѣме е вече да се попитаме, кои сж причинитѣ задѣто не сме видѣли подобно съживление и между нашия народъ. Дали Богъ не желае това, или ние не искаме и не работимъ за неговото дохождане. Първото не можемъ да приемемъ, защото „най-голѣма радостъ бива на небето“, когато грѣшници се каятъ и обръщатъ къмъ Бога. Той иска да се обрнатъ къмъ него всичкитѣ племена и народи, а въ това число е и Българския народъ. Безъ друго, тогава трѣба да търсимъ причинитѣ въ самитѣ насъ. Такива има много, но ние ще се ограничимъ само въ три най-главни.

1. *Разногласие въ врѣмето.* Думата ни е за молитвената седмица, която току що сме имали. На тая седмица ние сме гледали като врѣме опрѣдѣлено специално за молитва и съживители събраия въ всичкитѣ Евангелски църкви и затова съ най-голѣмо ожидане сме очаквали дохождането на тия нѣколко дни. Почнахме ли, обаче, всички заедно на опрѣдѣленото врѣме? Не — Едни се водиха по новия календаръ, други по стария, а трети по своя

си календаръ. Едни се водиха по една програма, други по друга, а трети по никаква програма. Разногласието е очевидно и никакъвъ успѣхъ не може да се очаква. Ако въ свѣтски нѣща не може да има успѣхъ, тамъ дѣто не съществува едногласие, колко повече въ духовнитѣ. Съ това не искаме да кажемъ, че трѣба да се повърнемъ къмъ старото — формалното, но че трѣба да сме въ едномислие и всички да се молимъ за едно и сжщо нѣщо въ едно опрѣдѣлено врѣме.

Апостолъ Тома по едно врѣме стана най-нещастенъ невѣрникъ, поради простата причина, че не бѣше заедно съ другитѣ апостоли на опрѣдѣленото мѣсто и врѣме, когато Христосъ дойде между тѣхъ. Ние не вѣрваме, че апостолитѣ щѣха да добиятъ оная сила на Духъ Свети, ако се разтакаха и единъ отидеше въ горницата четиринадесетъ дни по-рано, или други седемъ-дни по-късно. Четемъ въ Словото, че всички единодушно бѣха непрѣстанно въ молитва и моление. Дѣян. 1: 13 и 14. Поради късното възтаване на Бѣлочерковчани силата се раздвои и очакванитѣ отъ Панагюрското възтание резултати не можаха напълно да се достигнатъ.

Кой е този Богъ, който би стоялъ хладнокрѣвенъ и не би отговорилъ на молитвата, ако всичкитѣ негови люди прѣзъ едно опрѣдѣлено врѣме искаха съ едно сърдце и душа религиозното съживление на народа ни?

2. *Липса на приготвления.* Отъ Стария Завѣтъ се учимъ, че когато Еврейскиятъ народъ искалъ да изпроси нѣщо отъ Бога, той се прѣдавалъ на постъ и молитва за извѣстно врѣме. Четемъ сжщо и въ Дѣянията Апостолски, че прѣди да дойде първото съживление въ християнската църква, апостолитѣ постоянноуваха въ молитва за десетъ дни.

Голѣмото съживление въ врѣмето на Иоанъ Веслей води началото си отъ една малка стаячка, дѣто се събирали нѣколко младежи за себензпитване и молитва за дълги дни.

Когато президентъ Едуардъ проповѣдвалъ прочутото си слово: „Грѣшници въ рѣцѣтъ на разирения Богъ“ много видни хора тѣй се трогнали, щото се хванали за църковнитѣ стѣлпове да не би да се подхлѣзнатъ въ пѣкъла. Но въ що се състои силата на това слово? Казва се, че хората въ онзи градъ осъмнали въ молитва, прѣди да се изговорѣ тази проповѣдъ.

Прѣзъ 1858 г., когато стана великото съживление въ Ирландия и съ хиляди се обрвнаха къмъ Бога, двигателната сила е била пакъ усърдната молба на четворица младежи, които за мѣсеци се събирали на молитва докато дойде и самото съживление.

Всички по-важни съживления водятъ началото си отъ нѣкое мѣсто, дѣто сж се събирали нѣколко вѣрни на себензпитване и молитва. Добрѣ е казалъ

единъ ученъ и отличенъ теологъ, че съживление безъ особена молитва и подготовка е невъзможно.

Пишущият тия редове е участвувалъ въ десетки съживителни събрания въ разни градове на Америка и нито едно не се е почвало безъ особена подготовка отстрана на пастиря и църковнитъ членове. За седмици прѣди да дойде опрѣдѣления денъ за съживителнитъ събрания, църковнитъ членове сж се събирали за молитва и планиране. Градътъ се раздѣлялъ на участъци и нѣкои сж земали грижата да посѣтятъ тоя или она участъкъ и да подготвятъ хората за събранията. Взематъ се всички мѣрки и полагатъ се старания да се пригответи добро пѣние и горещъ приемъ. Афишира се по възможность по-нашироко за прѣдстоящитъ събрания, и когато врѣмето дойде, хората сж вече готови. Тѣ сж се молили, работили, а сега очакватъ души да се спасатъ, в това става. Не еднажъ крупни търговци и фабриканти сж затваряли магазинитъ фабричитъ си, само да зематъ живо и лично участие въ пригледане души при Христа — Много хора сж прѣнебрѣгвали даже и да се хранятъ. Чудно ли е тогава, че има съживления въ другитъ страни, а у насъ нѣма? Какви приготовления сме направили ние? Колцина отъ насъ сме падали на колѣнитъ въ молитва, и всѣки денъ за седмици и мѣсеци да искаме съживление въ България? Колко души сж си оставили работата и затворили дюгенитъ, за да зематъ живо и лично участие въ врѣме на съживителни събрания? Ако съ мѣсеци се пригавяме за нѣкое дѣтско забавление, въздържателна вечеринка или коледна елха, колко повече трѣба да се приготвимъ за тия съживителни събрания, които ще дадатъ животъ на църквитъ ни.

3. *Възлагане юлми надежди на бѣдащето.* Не сме никакъ песимисти, но и не желаемъ да възлагаме голѣми надежди на другитъ и на бѣдащето. Доста сме слушали остарѣлитъ фрази: „Ще му дойде врѣмето“, ще настанатъ утѣшителни врѣмена „Трудовѣтъ ни не ще бѣдатъ напразно“. Нека не чакаме врѣмето, когато и църквата ще се отдѣли отъ държавата, та и тогава да почнемъ съживителнитъ си събрания. Нека не възлагаме и голѣми надежди за помощ на тая или она политическа партия въ горния случай. Рѣждивата фраза, че Българскитъ народъ не приема Евангелието и не е приготвенъ за истинската евангелска религия си нѣма вече мѣстото въ главитъ на българскитъ евангелисти. Врѣме е вече настанало и всѣкой трѣба да се намѣри на мѣстото си. *Днесъ* е най-благоприятното врѣме за спасение на безсмъртни души. Намъ ни е чудно, защо хората отлагатъ тия утѣшителни врѣмена за бѣдащето, защо не желатъ да виждатъ това съ собственитъ си очи и да се зарадватъ, а го оставятъ за други, които ще дойдатъ послѣ!

Съживлението не е нѣщо случайно. То дохожда само слѣдъ като се изпълнятъ извѣстни условия. Тия условия сж естествени и всѣкога въ нашитъ рѣцѣ. Богъ е готовъ, но ние готови ли сме? Желамъ ли духовното съживление на народа си повече отъ всѣко друго нѣщо? Молимъ ли се и работимъ ли единодушно за него? Рѣшили ли сме да се молимъ докато то дойде? Богъ да ни употреби за пригавяне пжтя Му, за да дойде съ голѣма сила и въ нашето мило отечество!

Младостта — врѣме благоприятно.*)

Пролѣтъта—това тѣй разкошно, тѣй красиво годишно врѣме въодушевява, възхищава, плѣни. Цѣлата природа тогава се възражда: зеленина тогава бухва, потоци шуртятъ, съ дрехи китни се всичко облича; изъ влажната почва, подъ дѣйствието на благодатнитъ слънчеви лъчи изникватъ множество растения. Въ туй врѣме цѣлата природа прилича на вълшебна райска градина — младостъ, свѣжестъ диша пролѣтъта, а отъ очарователнитъ ѝ прѣлести се възражда и цѣлото човѣчество. Какви ще бѣдатъ лѣтото и есенъта, каква ще бѣде жетвата, какви плодетъ и насокитъ на дѣйствиата, зависи, ако не изключително, то поне до голѣма степенъ отъ това, какъ се е използвала пролѣтъта, туй колкото красиво, толкова и сѣдобносно врѣме. Именно тогава разумниятъ и прѣдвидливъ земеделецъ ще изкопае и изоре земята, за да хвърли златнитъ сѣмена, отъ чиито плодове той поддържа живота на себе си и на домашнитъ си. Облѣни ли се той прѣзъ това врѣме, не залѣга ли да работи, тежко му. Не е ли сжщото и съ младостта на човѣка? Не е ли тя неговата пролѣтъ? Нѣма ли по-

разително сходство между тия двѣ еднакво красиви, еднакво мили и привлѣкателни, но и еднакво важни за бѣдащето и неговото оформяване?! Не е ли младостта една отъ най-критическитъ епохи въ живота? Не обособява ли тя всѣко реализиране, всѣко въплощение на идеали и мечти?! Това е врѣмето, когато всѣки единъ младъ трѣба сериозно да се замисли и пригответи за борбитъ въ живота. Въ тая крѣпка и възприемчива възраст всѣки трѣба да развие всичкитъ си дарби и способности, всички срѣдства необходими за успѣха му. Не старее ли се единъ младежъ да направи това, прѣнебрѣгне ли тая най-свещена длъжность, слѣдствието ще бѣде сжщото, както онова на лѣнивия земеделецъ. Нека разгледаме на кратко въ какви направления всѣки младежъ трѣба да се развие, за да се култивира все-странно.

1. „Здравъ умъ въ здраво тѣло“, казвали римлянитъ. И, наистина, велика и пълна съ значение е тази тѣхна поговорка. Обикновено гениалнитъ, плодовити хора сж добръ развити и тѣлесно. Розвелтъ, бившиятъ американски прѣседател, се признава отъ свѣта днесъ за човѣкъ съ велики умствени дарби и способности, ала той е не по-малко и атлетъ и въ физическо отношение. Инте-

*) Съчинение четено на акта на Амер. Мажъа Гимназия въ Самоковъ на 16-VI-1911 год.

ресно е, че той билъ слабъ, но съ постоянно упражненіе достигналъ до висока степенъ на всестранно развитие и свършенство. Съ трудъ и постоянство всичко се придобива. „Каквото е направилъ единъ, и другъ човѣкъ може да го направи“, казалъ великиятъ Линколнъ. Еднажъ закрѣпналъ тѣлесно, сполуката въ живота е осигурена до голѣма степенъ. Пошото здраве парализира и най-мощната душевна енергия, а здрава тѣлесна конструкция я укрѣпва и увеличава. Ние и днесъ се чудимъ на древногрѣцкитѣ гимнастически състезания. Каква ловкостъ, изкуство и юначество сж показвали тия грѣцки герои е описано въ много съчинения, древни и сегашни. До каква степенъ пъкъ на мускупно развитие, красота и хармоничностъ сж били достигнали древнитѣ народи, свидетѣлствуватъ многобройни картини и статуи, останали до днесъ и пазени като голѣми цѣнности въ разнитѣ европейски музеи. Намъ е приятно и обичаме да гледаме човѣка правъ, якъ, силенъ и съ развита мускулатура; напротивъ намъ е досадно едно несъразмѣрно развито човѣшко създание, чиято външностъ възбужда у насъ не само съжаление, но и отвръщение. Чистъ въздухъ, умѣренъ животъ и гимнастически упражнения ще благоприятствуватъ на правилното развитие на нашата физическа конструкция, тъй необходима за усвършенствуване на другитѣ страни на човѣшкото естество. Днешниятъ вѣкъ, вѣкъ на образование и цивилизация, вѣкъ на борби и състезание, е, за жалостъ, и вѣкъ на нервни разстройства, за всевъзможни физически, а въ послѣдствие и на умствени и душевни, аномалии, защото културниятъ човѣкъ има врѣме за всичко друго: той изобрѣтвява, гради, твори — съ една рѣчь съсредоточилъ е всичкото си внимание въ развоѣ на духа си и неговата производителностъ, а е свършенно прѣнабрѣгналъ физическото си развитие — съ една дума здравето си. Не е ли това едно-странчиво? На що дължели спартанцитѣ своята сила, своето юначество, кои бѣха стѣнитѣ на спартанскитѣ градове? — Храбростъта на каленитѣ спартанци и спартанки, които още отъ *дѣца* бѣха отгледвани по единъ, макаръ суровъ, но естественъ начинъ, и тѣхнитѣ синове и дѣщери бѣха не мекушави и нервни, а силни, здрави, издържливи. Само по тоя начинъ 300 души спартанци можаха да издържатъ блѣскавъ отпоръ при Термопилитѣ и при много други подобни случаи. Така че за тѣлесното ни развитие младостъта прѣдставя най-благоприятенъ случай.

2. Обаче, кой не е виждалъ хора великани съ огромна физическа сила, а умствено слаби и некадрни? Такива нѣматъ голѣмъ шансъ за сполука при днешнитѣ условия на живота, когато за всѣко прѣдприятие, всѣка търговия, индустрия даже земедѣлие се изискватъ специални подготовки и познания по прѣдмета. Общото образование е станало почти наложително за всѣкого. Ето защо всѣки единъ младежъ трѣба да се развива въ това отношение. Необходимо е да не пропускаме нито единъ день, безъ да обогатимъ своитѣ познания и способности. На младежа трѣбва едно солидно и систематично образование. Често пжти обаче младитѣ занемарватъ образованието си, или сж небрѣжни въ изпълнението на обязаноститѣ си. Мнозина сж добри гимнастици, но лоши ученици. Не е достатъчно да сме яки, а пъкъ безумни. И волтъ е якъ. Той тегли стотини килограми, но пакъ си е волъ. Неговата умствена сила е нищожна. Човѣкъ въ много отношения прилича на животнитѣ, но се отличава отъ тѣхъ главно въ душевнитѣ и умствени способности. Грубата сила губи зачението си, но съединена съ оная на ума, тя е драгоцѣнна. Великиятъ английски държавникъ Гладстонъ, който съсредоточавалъ въ себе си тия двѣ сили, живѣлъ единъ дълъгъ и твърдъ

полезенъ животъ. Той упражнявалъ влияние за добро не само върху английския народъ, но и върху други народи, какъвто за примѣръ сме ние, българитѣ. Врѣме не ще постигне да споменемъ имената на всички тия великани въ умствено отношение, които съ своитѣ научни познания и издирвания тикнаха човѣчеството съ хиляди крачки напредъ; изучиха природата и впрѣгнаха нейнитѣ сили, прѣбродиха земнитѣ крайща и небеснитѣ висини; разтълкуваха тайнитѣ на битието и тайствения душевенъ миръ, човѣшката мисль и назначение; систематизираха наблюденията си въ крупни съчинения, и въ резултатъ блѣсна прѣдъ свѣта тоя грамаденъ снопъ отъ свѣтли лъчи. Огрѣ това мощно слънце, което се нарича наука, срѣдъ мрачния хоризонтъ на невѣжеството и суевѣрията. За това смѣлятъ, дълбокоучениятъ възвѣстителъ на хуманизма, Уприхъ Хутенъ се провиква: „О, вѣкъ, о наука! Какъ сладко е да се живѣе!“ Имената на Нютона, Галилея, Кеплера, Канта и много други сж записани съ златни букви въ историята на човѣшкия духъ. Тѣ се произнасятъ винаги съ почетъ и благоговѣние отъ просвѣтенитѣ народи и общества. Обаче ние, обикновенитѣ хора, често прахосваме врѣмето и младостъта си въ нерадение, безъ цѣль и срѣдства за постигането ѝ. Колко благоприятно биха въздѣйствували на младежа книгитѣ, въ които сж вложени мислитѣ на хора, които много сж живѣли и опитали въ свѣта, но ние не четемъ това е голѣмата ни погрѣшка, която не съзнаваме. Нужно е младежътъ да се ползува отъ опитностъта на старитѣ, а не да се кае, слѣдъ като самъ опита всичко и види, че напразно е изгубилъ златното врѣме на младостъта си. Малцина ли съ горчевина пожелаватъ да е възможно да станатъ пакъ млади, да бждатъ пакъ ученици, че да видишъ, какъ ще се учатъ и живѣятъ, но уви! късно е вече, загубата е безвъзвратна.

3. Младостъта на човѣка, обаче, не е врѣме само за физически и умственъ растежъ. Нѣкой може да бжде атлетъ и човѣкъ владѣющъ много знания по разнитѣ клонове на науката и изкуствата, но това не е всичко, което се изисква отъ него и отъ което той се нуждае. Всѣкой отъ насъ може да познава хора развити до съвършенство физически и умствено, но тѣмъ липсва нѣщо по-важно отъ това — характеръ. Американскиятъ милиардеръ Рокфелеръ, безъ съмнѣние е човѣкъ съ велики умствени дарби, за да стане тъй богатъ, но какво слушаме за него? Той билъ изкаранъ на сждъ за незаконно печелене и имало опасностъ да изгуби всичкитѣ си милиарди и да умре сиромашъ. И нашата преса постоянно ни донася такива новини за злоупотрѣбления отъ хора, стоящи на върха на обществената стълба. Ние постоянно слушаме за разни кражби, убийства, безчестия, продажностъ, развратъ и пр. Всички тия не доказватъ ли разтлѣнностъта на нашия държавенъ, общественъ и съмеенъ животъ? Ние виждаме, че най-голѣми прѣстѣпления се вършатъ не толкозъ отъ простата масса, колкото отъ ония, които сж свършили срѣдно и висше образование, отъ хора, които обладаватъ високи знания. Това прѣпорѣчително пи е? Обществото се нуждае отъ хора истинни, честни, справедливи, съ една рѣчь хора нравствени, които ще защищаватъ интереситѣ на другитѣ, както своитѣ си интереси. А такива хора не изникватъ изведнажъ като гъби. Тѣ се създаватъ чрѣзъ младежитѣ, които чрѣзъ усилие, трудъ и постоянство сж придобили добри навики и сж образували почтенъ характеръ. Викторъ Юго, Гладстонъ, Розвелтъ, Толстой и много други прочути мжже сж били човѣци, които сж притежавали и тритѣ посочени качества: тѣлесна сила, умъ и нравственостъ. И колкото повече има такива хора, толкозъ по-добъръ е за свѣта и неговия напредѣкъ въ всѣко отношение.

4. Най-послѣ човѣкъ, додѣ е младъ, трѣба да се

развие и порасте въ духовно отношение. Посоченитѣ до тукъ качества сж нищожни, сравнени съ духовнитѣ, защото тѣ иматъ важностъ и значение само досѣжно кратковременния тозъ животъ, а духовното има валидностъ и за настоящия и за бъдещия животъ, т. е. за вѣчността. Човѣкъ, както знаемъ, се състои отъ тѣло и душа: тѣлото остава на земята и изтлѣва въ гроба, а душата живѣе вѣчно. Слѣдователно, послѣдната далечъ надминава по важностъ и значение плътъта. За това всѣки е длъженъ и непременно да се осъвършенствува духовно. Това развитие съдържа въ себе си и умствени и нравствени качества. То нѣма значение само за загробния животъ, но обуславя успѣха и благощастieto и на земята. „Благощастieto е на всичко полезно, защото има общанието на сегашния и на бъдещия животъ“, казва Св. Писание. Най-великитѣ и заслужили хора въ свѣта сж били и сж ония, които обръщатъ по-големо внимание на душата. Св. св. Кирилъ и Методи, които ние българитѣ толкова почитаме, измислиха азбуката, за да дадатъ Словото Божие на матерния ни езикъ и да се даде духовно просвѣщение на безсмъртнитѣ души. Съ това се улесняватъ и науката и търговията, защото може ли да се върши нѣщо безъ писмото? Гладстонъ прѣди всичко бѣше християнинъ и това е главно, което го накарало да работи за освобождението на угнетенитѣ. Ф. Б. Майеръ и Джонъ Мотъ сж духовни великани и влиянието имъ за добро достигна отъ край свѣта чакъ до нашата университетска младежъ, цвѣта на народа.

Единъ руски поетъ разказва: трѣгнахъ да се разхождамъ, околността бѣ очарователна: птички пѣеха,

цвѣтята миришеха, цѣлата атмосфера бѣше пълна съ благоухание и свѣжестъ, вредъ животъ кипѣше, движение се виждаше. Всичко дишаше младостъ, веселие, щастие. Всѣки ме посрѣщаше съ думитѣ; „добро утро“ съ величави усмивки на устнитѣ, съ свѣтлозарни надежди въ гласа за зараждащия се день и новитѣ перспективи прѣдъ него.

Увлѣкохъ се въ съзерцание, опивахъ се въ щастие и задоволство; радвахъ се, че мога да живѣя и въ такъвъ чаровенъ свѣтъ... Внезапно нѣкой ми каза: „добъръ вечеръ“... Гледамъ: слънцето се прѣвалило на западъ и осветлява съ послѣднитѣ си лъчи морната земя. — Азъ бѣхъ вече старъ човѣкъ съ побѣлѣли коси...

Ето що е животътъ. Сега се радваме на блѣскавото утро, на красната пролѣтъ, на милата младостъ, но додѣ се сѣгитъ—ето вечеръта—есень нападнала, зимата сковала всичкитѣ ни членове, цѣлата природа; хладната старостъ замѣнила буйната младостъ. Всичко е въ покой и застой. Колко щастливъ е старецътъ, който знае, че е прѣкаралъ както трѣба младостъта си, а напротивъ, колко горчиво е разкаянието слѣдъ една злѣ изживена младостъ! Прочее, да започнемъ додѣ е врѣме да бъдемъ осторожни въ тая критическа епоха на живота си, отъ която зависи бъдещия успѣхъ...

„Върви напредъ, о, труженико млади,
Разпалвай чувствата на тозъ народъ:
За смѣлия нивга нѣма прѣгради —
Животътъ е борба, борбата е животъ!“

Г. Л. Кожухаровъ.

Елена Келеръ.

Прѣди да се развидѣли въ душата ми.

Елена Келеръ е слѣпото момиче, което очудва свѣта. Съ три чувства тя върши много повече, отколкото мнозина съ петъ. Най-забѣлжителнитѣ личности въ деветнадесетия вѣкъ, споредъ думитѣ на Маркъ Твенъ, били Наполеонъ и Елена Келеръ. И наистина, ако този, който побѣждава себе си е повеликъ отъ завоевателъ на градове, малцина повелики побѣдители ще се намѣрятъ отъ тая мила госпожица, която ако и слѣпа, глуха и нѣма отъ дѣтство, е развила до неимоверностъ умственитъ си способности. Прѣзъ 1882 год., като деветнадесетъ мѣсечно дѣтеце, Елена Келеръ изгубва зрѣнието и слуха си, вслѣдствие на тежка болестъ. До седмата си година тя живѣе като въ мъгла. Но г-ца Сливанъ, прѣданната ней учителка, се рѣши да въдѣлствува на спешитѣ ѝ способности и да я пробуди къмъ новъ животъ. Тя туря въ рѣцѣтъ на слѣпото дѣте една кукла и срича на прѣситѣ ѝ „кукла“ съ азбуката на слѣпватѣ. Слѣдъ постоянни повторения, дѣтето се научи, макаръ и по подражание само, да възпроизвежда символичнитѣ знакове и да срича една по една простици думи. Най-послѣ огръ щастливата мисль въ душата ѝ, че всѣко нѣщо има собствено име и, че тия имена могатъ да се изразятъ слѣдъ като намѣри тоя способъ да се сношава съ външния свѣтъ чрезъ пипане, Елена Келеръ се научи да четепознатицѣ букви на Брайлъ. Най-послѣ, прѣзъ пролѣтъта на 1890 г., слѣдвайки по устнитѣ си движенията на г-ца Сливанъ, тя се науча да говори. И тъй можа да изучи френски, нѣмски, латински, грѣцки езици и висша математика, што по постъпи въ Радклифския университетъ, дѣто свърши въ 1904 година. Елена Келеръ е не само високо образована жена: тя е и добра писателка. Издали сж вече нѣколко книги отъ нея, въ които личи оригиналенъ отпечатъкъ.

Елена Келеръ е висока, стройна, съ оживено, свѣтло лице и съ необикновенъ куражъ, мораленъ и физически. Нейниятъ животъ е въодушевление за всички и чудно доказателство за вроденитѣ сили на човѣшкия умъ.

Прѣди да ми изпратятъ учителка, азъ не знаехъ, че съществувамъ. Живѣехъ въ единъ свѣтъ, който не бѣше свѣтъ. Нѣмамъ достатъчно силни изрази да опиша тоя безсъзнателенъ периодъ отъ моя животъ, въ който съзнавахъ само мракъ и пустота. Азъ не знаехъ, че не зная нищо, че живѣехъ, дѣлствувахъ и желяехъ. Нѣмахъ нищо воля, нито интелектъ. Налитахъ на прѣдмети, по-

стѣпвахъ тъй или инакъ, тласкана отъ слѣпия природенъ стремежъ. Имахъ умъ, който ме караше да чувствувамъ само ядъ, доволство, желанія. Тия факти доведоха моитѣ

Елена Келеръ.

близки до заключението, че азъ желяехъ и мислѣхъ. Спомнямъ си всичко туй, не защото зная положително,

че е било така, но защото притежавамъ осезателна паметъ. И по тоя начинъ си спомнямъ, че никога не сбръчкахъ чело, за да се замисля по нѣкой прѣдметъ; никога не трепна тѣлото ми, нито заби по-сило моето сърдце отъ любовъ или мисль за нѣкого. Вжтрѣшниятъ ми животъ бѣше тогава бѣла страница, безъ минало, сегашно или бѣдѣше, безъ очаквания и надежди, безъ очуда, радость и вѣра.

Не бѣ ни нощъ — не бѣ ни день.

Но вредъ бездѣнна пустота

И твърдъ безъ мѣсто въвъ свѣта;

Звѣзди, земя — не знаехъ — зло

Промѣна, врѣме и тегло.

Спящото сѣщество у мене нѣмаше никакво понятие за Бога, за безсмъртието на душата, за страхъ отъ смъртта.

Спомнямъ си сѣщо чрѣзъ осезанието, че у мене имаше сила да асоциирамъ идеитѣ. Тропане съ кракѣ, отваряне и затваряне на прозорецъ, тресѣкъ на врата, — всички тия шумове достигаха до мене въ осезателни вибрации. Слѣдъ повторно помирираване дѣжда, азъ бѣхъ почувствувала особена неприятностъ отъ влагата, вслѣдствие на което бързахъ да затворя прозореца сѣщо, както правѣха другитѣ около мене. Но тая постѣпка не бѣ ни най-малко обсъдена. Тя бѣ слѣдствие на сѣщия видъ асоциация, която кара животното да се крие подъ нѣкой покривъ отъ дѣжда. По сѣщия инстинктъ да подражавамъ другитѣ, азъ стѣгахъ дрехи, отдѣляхъ моитѣ на страна, хранѣхъ мисиркитѣ, зашивахъ мѣнистени очички на куклата си, и вършихъ много други нѣща, за които имамъ осезателни спомени. Когато ми се приискваше нѣщо, ледено, напимѣръ, което много обичахъ — на езика ми сладнѣше, а въ ржката си чувствувахъ, какъ се върти заобиколена съ ледъ сѣдина. Направѣхъ ли нѣкакъвъ знакъ, майка ми знаеше, че искамъ ледено. „Мислѣхъ“ и желяхъ съ прѣститѣ си. Ако бѣхъ азъ създава човѣка, щѣхъ безъ друго да поставя мозѣка и душата въ крайцеца на прѣститѣ му. Отъ възпоминания като тия, дохождамъ до заключение, че отъ събуждането на двѣ способности главно се прави прѣходътъ отъ дѣтинската възраст къмъ възмѣжжалия човѣкъ, именно, свободната воля или изборътъ и мислителната способностъ.

А тѣй като ми липсваше разсѣдливостъ, не можехъ да правя сравнение между едно и друго умствено състояние. Ето защо не бѣхъ никакъ въ съзнание за извѣстна промѣна, която може да се прояви въ мозѣка съ започване образованието ми. Азъ изпитвахъ само извѣстна наслада отъ туй, и по-лесно се сдобивахъ съ нужнитѣ менѣ нѣща посредствомъ движения съ прѣститѣ, които научихъ отъ учителката си. Мислѣхъ само за прѣдмети и търсѣхъ само прѣдмети около себе си. Когато узнахъ значението на „азъ“ и „мене“ и из амѣрихъ, че азъ сама съмъ нѣщо, само тогазъ почнахъ да мисля. И за прѣвъ пжтъ се появи у мене себесъзнателностъ. Но това знание не ми дойде чрѣзъ пипане. Въ душата ми се развидѣлѣ; и тя съзна стойността на чувствата, тѣхната свръзка съ прѣдметитѣ, имената, качествата и собственоститѣ. Защото мислѣхъ, почнахъ и да любя, да се радвамъ, да се вълнувамъ. Ламтѣхъ да зная, послѣ да разбера, а слѣдъ туй да прѣдамъ това, що знаехъ и разбирахъ. По тоя начинъ слѣпниятъ стремѣжъ, който ме тласкаше прѣди насамъ и нататѣкъ подъ диктовката на разнитѣ мои впечатления, изчезна за винаги.

Немога да прѣдамъ по-ясно отъ кой да е другъ постепениитѣ и неусѣтни промѣни отъ първитѣ впечат-

ления къмъ абстрактнитѣ идеи. Но едно зная, че моитѣ физически идеи, т. е. идеитѣ, произходящи отъ материални прѣдмети, ми се появяватъ изпърво въ съвсѣмъ подобна форма на онѣя, които добивамъ чрѣзъ пипане. Въ мигъ на око тѣмъ се придава интелектуална смисль. По-послѣ тая именно смисль се изразява въ тѣй наречената „задушевна рѣчь“. Като дѣте, моята „задушевна рѣчь“ се състоеше въ просто сричане. Даже и сега неусѣтно сричамъ понѣкога на прѣститѣ си, но и си приказвамъ съ устнитѣ. Вѣрно е, че кога най-първо се научихъ да говоря, умътъ ми се отказа отъ символичнитѣ знаци на прѣститѣ и почна да артикулира. При все туй, всѣки пжтъ, кога се постарая да си спомня, какво нѣкой си ми е казалъ, азъ чувствувамъ една ржка, която срича думи въ моята.

Често сѣ ме запитвали, какви сѣ моитѣ най-първи впечатления за свѣта, въ който съзнахъ, че живѣя. Отговарямъ, че всѣки, който се замисля върху тия първи впечатления, знае каква гатанка сѣ тѣ. Нашитѣ впечатления се развиватъ и мѣнятъ незабѣлѣзано до толкозъ, штоо каквото прѣдполагаме да сме мислили като дѣца, може да е съвсѣмъ различно отъ оноа, що въ дѣйствителностъ сме изпитали въ дѣтинството си. Зная само туй, че слѣдъ като започнахъ образованието си, менѣ стана достѣпенъ единъ свѣтъ, дѣто кипи само животъ. Сричахъ думи прѣдъ всѣки дѣнеръ, що ми се изпѣчваше и прѣдъ моето куче. Жалъ ми бѣше за растенията, кога имъ кѣсаха цвѣтицитѣ, защото ми се струваше, че сѣщатъ болка и, че оплакватъ загубата на хубавитѣ цвѣтенца. Години минаха, докато се увѣря, че кучетата не разбиратъ какво имъ говоря. Азъ имъ търсѣхъ винаги извинение, кога случайно се прѣпнѣхъ въ нѣкое или го настѣпнѣхъ съвсѣмъ неусѣтно.

Като се поразшириха опитноститѣ ми и добиахъ извѣстна глѣбина, смѣтнитѣ постоянни усѣти отъ дѣтинството почнаха да се сформирова въ ясно опрѣдѣлени замисли. Природата — свѣтътъ, достѣпенъ за моя досѣгъ — бѣ обгърнатъ и изпѣлненъ съ моята личностъ. Наклонна съмъ да приема твърдението на извѣстни философи, че ние не знаемъ нищо друго, освѣнъ собственитѣ си усѣти и идеи. Достѣченъ е единъ що-годѣ прозорливъ умъ, за да види, че материалниятъ свѣтъ не е нищо друго, освѣнъ огледало — образъ на трайни умствени впечатления. И въ едната и въ другата сфери себесъзнанието е условieto и границата на съзнателността. Ето по коя причина може би, толкозъ малцина знаятъ, какво се намира отвѣдъ рамкитѣ на тѣхната ограничена опитностъ. Тѣ търсятъ нѣщо въ себе си, но не намиратъ нищо! И впоследствие умозаклучаватъ, като че сѣществува нѣщо независимо отъ самитѣ тѣхъ.

Както и да е, азъ почнахъ по-послѣ да дира въ другитѣ образа на моитѣ вълнения и впечатления. Трѣбаше да изнамѣря кои сѣ външнитѣ знакове на вжтрѣшнитѣ усѣти. Сѣпване отъ уплаха, потайниятъ, неприявенъ болежъ въ сърдцето, радостното отбиване на мускулитѣ — всичко туй трѣбаше да се проучи и сравни съ моитѣ собствени опитности, прѣди да го прослѣдя въ недостижния духъ на нѣкоя друга личностъ. Тѣй пѣлзѣхъ въ мрака, докато най-сетнѣ открихъ моята собствена идентичностъ. Слѣдъ като узнахъ, че моитѣ мисли и усѣти се повтарятъ у другитѣ, азъ си построихъ постепенно моя свѣтъ отъ хора, дѣто царѣ Богъ. Като чета и размишлявамъ, виждамъ, че по сѣщия начинъ сѣ постѣпили и всички други. Вгледа ли се човѣкъ въ себе си, той слѣдъ врѣме открива мѣрилото и истинското значение на природата.

Изъ „Свѣта, въ който живѣя“.

Графиня Хънтингтънъ.

„Тая жена бѣ изпълнена съ добри дѣла и съ милостини, които тя правѣше“.

Дѣян. 9: 36.

Малцина прѣзъ кой-да-е вѣкъ на Църквата сж проявили християнска ползотворностъ въ по-високитѣ слоеве на обществото тѣй блѣскаво, както графиня Хънтингтънъ. Положението ѝ въ обществото, характерътъ на врѣмената, въ които тя живѣ, възгледитѣ на най-милитѣ ѝ роднини — всички бѣха противъ жизнена религия; при все това, никой прѣзъ цѣлия осемнадесети вѣкъ не бѣ по-рѣшителенъ въ вѣрата, по ортодоксаленъ въ своето вѣру, повече евангелистъ по убѣждение, по-неуморно дѣятеленъ, и по-обширно полезенъ въ дѣлото Христово. Такъвъ животъ не може да не бѣде интересенъ за изучаване и за голѣмо насърчение, особено за високопоставенитѣ.

Леди Селина Шърлей бѣ родена на 24 августъ 1707 г. въ Стянтонъ Кяролдъ, резиденция на графъ Фераровцитѣ, която титла баща ѝ наслѣди десетъ години слѣдъ рождението ѝ. Тя се ожени на 3 юни 1728 г., за Теофилъ IX-й, графъ Хънтингтънъ. При всичко че бѣ сериозна още като млада, Графинята не се просвѣти отъ евангелието до слѣдъ оженването си. Тя учѣнявала нравственото прѣвъзходство и се стараела да го притежава; тя намирала голѣма наслада въ струване благодарѣния, практикувала го между съседитѣ си и зависящитѣ отъ нея; тя цѣнила религията и изпълнявала задълженията ѝ: но несъзнавала нуждата отъ новорождение. Сѣмейниятъ ѝ животъ я въведе въ висши дворцови кржжози, за които тя бѣ отлично подготвена. Тя се сприятели най-вече съ благочестивата си зълва Леди Маргарита Хейстингсъ, която стана срѣдство за довеждането ѝ при Господа Исуса. По онова врѣме едно ново религиозно движение бѣ почнало чрѣзъ проповѣждането на Веслей Хуайтфилдъ и др. Господитѣ Хейстингсъ, прѣзъ прѣбиванieto си въ Йоркшиаръ, чуха г-нъ Ингхамъ и се поклатаха душевно. Първа Леди Маргарита усвои истината, и стана духовна майка на Графиня Хънтингтънъ. Това стана посрѣдствомъ една проста и почти неочаквана дума. Въ разговара си съ Графинята, Леди Маргарита забѣлжи: „Откакто повѣрахъ въ Исуса Христа, азъ съмъ била весела като ангелъ“. Тая загадка направи голѣмо впечатление на Леди Хънтингтънъ. Тя се стараеше да стане по-набожна и по-себеотрицателна; но срѣдствата за облекчение нѣмаше да дойдатъ отвжтрѣ. Колкото и да се стараеше, толкова повече чувствуваше, че всичкитѣ ѝ мисли, думи и дѣла, ако и похвални прѣдъ чело-вѣцитѣ, бѣха съвсѣмъ грѣшни прѣдъ Онзи, който е святъ и не може да гледа на нечестие“. Тая загриженостъ, се послѣдва отъ една сериозна болѣстъ, която подготви любознателната графиня да оцѣни думитѣ на веселата си зълва. Тя потърси Спасителя като *грѣшница* и Той ѝ стана оправдание, като получи миръ и радость чрѣзъ вѣрване.

Има нѣкои тѣй любезни, щото нищо не имъ остава, освѣнъ да си служатъ съ даденитѣ имъ таланти, за да ги направятъ всждѣ любими; но даже такива евангелието Исусово разубавява и благодарѣта Божия ги прави по-привлѣкателни. Леди Хънтингтънъ незакъснѣ да прояви скоро промѣната, що бѣ станала у нея. Измѣнението бѣ коренно: то я бѣ извадило отъ мрака на духовната нощъ, въ блѣсъка на деня. Впоследствие нейната видѣлина изведнажъ освѣти цѣлия ѝ битъ. Ако и да бѣ-

ше бѣлѣжитъ характерътъ ѝ изпрѣди, сега той стана такъвъ, че прѣкрасно впечатление правѣше на всички. Тя не се срамуваше отъ евангелието Христово, та още отрано се постара да направи себе си полезна за неговата кауза. Благороднитѣ се очудиха на поведението ѝ; и единъ епископъ даже се постара да обуздае ревността ѝ; но тя бѣ избрала попрището си и бѣ рѣшила да го слѣдва. Подигравкитѣ, незадоволството и закачкитѣ, що я посрѣщнаха, тя счете часть отъ своя кръстъ и крѣпко слѣдваше Спасителя си.

Посвещението на тази християнка на Господа Исуса, нейнитѣ старания въ църквата му и благословението, което придружи трудоветѣ ѝ, показватъ какво може едно сърдце, разпалено съ любовъ къмъ Спасителя и притежаващо положение въ свѣта, да извърши въ службата на Господа и за духовното добро на хората.

Слѣдъ като доказа нагледно, каква промѣна бѣ извършила въ нея благодѣта Божия, Графиня Хънтингтънъ гледаше да „използува всѣкой случай, за да говори по религиозни въпроси на своитѣ си и на приятелитѣ си. Обносикитѣ ѝ бѣха тѣй благородни, щото, въпрѣки религията, нейното присѣствие се търсѣше много. Салонитѣ ѝ въ града и въ вилата ѝ въ близката околностъ се прѣпълваха отъ доктори, поети, философи, държавни мже, лордове и благородни господа, кждѣто великитѣ истини на религията се разискваха. Тя често очудваше присѣдстващитѣ, поради яснотата и силата на мнѣнията си, относно истината. Тя притежаваше бѣлѣжити способности за разговоръ, които обработваше чрѣзъ прѣпоръчване вѣчныхъ истини за спасението. И старанията ѝ не останаха безплодни. Чрѣзъ нея мнозина измежду висшитѣ слоеве на обществото се заинтересуваха въ евангелието и идѣха да слушатъ проповѣдитѣ на благо-вѣстителитѣ, които тя канѣше въ салонитѣ си.

Мнозина отъ тѣзи благородници бѣха доведени при Господа и продължаваха да украсяватъ висококо си обществено положение съ благодѣта на евангелието.

Леди Хънтингтънъ бѣ изгубила вече нѣкои отъ дѣцата си, но смъртъта на съпруга ѝ бѣ за нея голѣма изпития и дълбоко нарани духа ѝ. Земнитѣ загуби ѝ стааха духовна печалба. Тя повече прѣдаде себе си на Господа и рѣши да посвѣти всичко, що имаше, на неговото дѣло. Тя не се оттегли отъ свѣта, но се движеше въ обществото, за да можеше да свидѣтелствува за Христа. Макаръ че срѣдствата ѝ бѣха ограничени, пакъ търсѣше разни начини, за да направи полезността имъ по-голѣма. Тя се себеотричаше, за да има възможность да струва повече добро. Пожертвува повече отъ 100,000 английски лири прѣзъ живота си. Ала голѣмата ѝ щедрость не бѣше главното ѝ усилие: прѣзъ 45-тъ години, откато овдовѣ, тя бѣ всецѣло прѣдадена на дѣлото Господне. За това тя просѣше благодѣта и сила. Така тя писѣ на д-ръ Додриджъ: „Колко скърбя за слабостъта на ржцѣтъ си и хладината на сърдцето си. *Азъ желая то да бѣде винаги пламенно, не за мое удоволствие, но за да се разпространява евангелието по цѣлия свѣтъ*... Моли се за мене, приятелю, и помоли и други да сторятъ това. Боя се отъ мудни хора въ лозето Божие; ние всички трѣба да се разбудимъ и да работимъ по-усърдно“.

Графинята се стараеше по разни начини да бѣде

полезна. Тя отвори салонитъ си за тогавашнитъ църковни проповѣдници, повика Хуайтфилда, Ромейна и нѣкои други за свои свещенослужители. Като една отъ високопоставенитъ дами, тя имаше право да стори това. Така тя събра слушатели отъ висшето общество, които не биха отишли другадъ да слушатъ словото, и се спечелиха не малко обръщеници за Спасителя. Тогава нравитъ бѣха разпуснати, луксъ и безбожие прѣодоляваше, та усърдието на богатитъ и благороднитъ да се събиратъ да слушатъ евангелието, което ги учеше „да се отказватъ отъ всѣко нечестие и свѣтски похоти и да живѣятъ трѣзвено, праведно и благочестиво въ настоящия свѣтъ“ бѣ твърдъ отраднo явление.

Тя уласви свещенослужители, които да пжтукатъ во църквата държава и особно да проповѣдватъ въ голѣми и много посѣщавани мѣста. Подъ нейно покровителство тѣзи евангелисти енергично благовѣствуваха истината. Крайморскитъ градове бѣха най-важнитъ центрове за разпространение на християнското влияние. Тия мѣста се прочуха за евангелската си проповѣд толкова, колкото съ лѣчебнитъ си води. Потоцитъ на живата вода бѣха тамъ и мнозина, които дойдоха за земнитъ източници, вкусиха и отъ небесния изворъ. Старанията на проповѣдницитъ не се ограничиха само въ тия окрѣзи—цѣлата страна чу словото на живота и въ резултатъ стана религиозно съживление. Множество усърдни слушатели се стичаше, та помѣщенията станаха съвсѣмъ малки. Нейно благородие възприе още два начина за полезностъ — първо набѣ миряни за агенти-помощници и второ, съгради църкви.

Мнозина сж били противъ проповѣждане на евангелието отъ миряни. Безъ съмнѣние, че тази е прѣмуществено свещенослужителска работа. Но въ Светото Писание се казва, че първитъ обръщеници въ Иерусалимъ „отхождаха на всѣкъждъ да благовѣтствуватъ словото“. Всѣкой, който знае истината, може да я казва на съсѣдитъ си, да ги събира наедно и да ги поучава въ пжтя на живота. Длъжностъ е на всѣкого да върши добро, колкото може. Не е нужно за усърдни християнинъ да има свещенослужителски чинъ, нужно е само да каже на познайниците си: „дойдете съ насъ, и ние ще ви сторимъ добро“ и да прѣпорѣча евангелието на другитъ. Но когато оскудяватъ духовни дѣйци, или когато народътъ гине поради духовна занемара, мирянинътъ е призванъ да работи. Така било и въ врѣмето на леди Хънтингтънъ. Усърднитъ християни, които знаеха истината и се грижеха за спасението на безсмъртнитъ души не можеха да не проповѣдватъ. Изпърво духовнитъ водители се стрѣснаха; но като чуха новитъ си сътрудници, тѣ на драго сърдце възприеха помощта имъ и направляваха старанията имъ. Така, простото краснорѣчие на тия проповѣдници и пламенната имъ ревностъ, правѣха впечатление на слушателитъ, и се спечелиха много души за Господа. Отъ подобни работници имаме нужда и сега, когато нашата работническа маса има отвърщение отъ дома Божи. Ако да би ималъ всѣкой свещенослужител една група отъ подобни помощници, каква работа би могла да се извърши за Христа по всичкитъ краища на земята! По-послѣ графинята въздигна обширни помѣщения за богослужение въ Лондонъ и изъ провинциитъ, дѣто множества се събираха да слушатъ Словото. Станаха огромни разходи, но графинята се не умори да жертвува. За да промисли за черквицата въ Брайтънъ, тя продаде скъпоцѣнноститъ си и подари полученото за тѣхъ 698·15 лири стерлинги или 17,453·75 лева срѣщу разноснитъ. Спротивата на епископитъ и на властта ѝ попрѣчиха на работата, но посветената графиня и върнитъ ѝ сътрудници продължаваха своята трѣскава дѣйностъ подъ за-

крилата на закона за въротърпимостта. Тѣ бѣха принудени да си образуватъ отдѣленъ съюзъ и при всичко, че си служеха съ трѣбника на епископалната църква, тѣ бѣха лишени отъ обикновенитъ привилегии на нейнитъ членове. Отъ тогава повечето отъ свещенослужителитъ станали независими.

Графинята основна и една колеия за приготвяне младежи за свещенослужители. Колеията бѣше отворена най-напрѣдъ въ Тревѣка, Южна Галия. Г-нъ Флечъръ отъ Мейдле бѣше първиятъ нейнъ директоръ, а г-нъ Бенсънъ, който стана знаменитъ ораторъ, бѣше учителъ по класическитъ науки. Отъ това заведение мнозина посветени работници отидоха въ Господнето лозе: нѣколко служиха въ държавната църква, други станаха мисионери, но повечето станаха свещенослужители на съюза изъ Англия. Графинята имаше обичай да посѣщава Тревѣка веднѣжъ въ годината, когато се държаха годишнитъ служби. Хората се стичаха отъ всичкитъ страни на Галия на брой до нѣколко хиляди да чуютъ проповѣдницитъ, които тя довеждаше съ себе си. Въ единъ случай толкова мнозина дойдоха, щото не по-малко отъ 1300 коня бѣха вкарани въ една съсѣдна на колеията ливада, освѣнъ онѣзи, които бѣха оставени въ близкитъ села. Каруцитъ бѣха тоже необикновено многобройни. Слѣдъ смъртта на графинята, колеията бѣ прѣмѣстена близу до Лондонъ, кждѣто още съществува.

Натоварена съ надзора на толкова много мѣста за богослужение, съ грижата за заемането на тѣхнитъ амьони и снабдяване съ разноснитъ проповѣдницитъ, графиня Хънтингтънъ работѣше непрѣкъснато. Тя водѣше обширна кореспонденция и прѣдприемаше чести пжтукания, но не се умори въ струване добро, „като прѣизобилваше всѣкога въ дѣлото Господне“. Ако и да често огорчавана, слаба и болна до смъртъ, тя слѣдваше да изпълнява работата си. Тая дисциплина я смири съсѣмъ. Вродена ѝ бѣше любовта къмъ господаруване и се раздражняваше лесно, та всрѣдъ многото трудни обстоятелства тя проявяваше слабоститъ си; но въпрѣки тия несвършенства, тя порастна въ благостъ и разви хубоститъ на светостта въ живота и трудоветъ си.

Обществената работа не ѝ попрѣчи въ частната полезностъ. Тя посѣщаваше болнитъ и често прѣкарваше много часове при леглата имъ. Когато г-жа Чарлсъ Веслей заболѣ отъ лошата шарка въ отсъствието на мжжа си, леди Хънтингтънъ побѣрза да отиде отъ Батъ въ Бристолъ, за да ѝ прислужва, и съ опасностъ на живота си стоя при нея догдѣ оздравѣ.

Тя носѣше евангелието въ хижитъ на бѣднитъ нейни съсѣди. Въ Брайтонъ тя спечели нѣколко обръщеници къмъ Господа. Като посѣщаваше тамъ жената на единъ войникъ и ѝ говорѣше за пжтя на спасението, нѣколко души отъ другата страна на стѣната чули истината и дохождали редовно въ кжщата, за да бждатъ поучавани. Думитъ ѝ тукъ—тамъ често биваха чути отъ ония, които не можеха да я видятъ, та ставаха сѣмена на вѣченъ животъ въ душитъ имъ.

Непосрѣдственото ѝ влияние произвеждаше тоже своя ефектъ за добро. Църковнитъ сановници и благороднитъ дворяни гледаха съ страхопочитание къмъ нея и се стараеха да прикриватъ грѣховетъ си. Царьтъ и царицата я защищаваха отъ невеликодешнитъ нападки на свѣтскитъ дворяни. Георги III, като бѣше Галски принцъ, въ отговоръ на една почетна госпожа, която забѣлѣжи, че графинята се „моли съ просѣнитъ си“, каза: „Леди Шарлотъ, когато умирамъ, струва ми се, че ще се считамъ щастливъ, ако мога да се хвана за полата на леди Хънтингтънъ, за да се издигна съ нея въ небо“. На единъ епископъ, който се оплакваше отъ нея,

той извика: „Желалъ бихъ да имаше по една леди Хънтингтънъ въ всѣка енория на царството“.

Въ осемнадесетото столѣтие избухна споръ между ревностнитѣ работници на духовното съживление, и се породила омраза въ сърдцата на мнозина, поради партизанския му духъ. Армениянскитѣ и Калвиновитѣ възгледа по въручението съставяха своитѣ респективни партизани и за доста врѣме борбата бѣше остра. Графинята работи дълго догдѣ се възстанови мира и съгласието. Даже слѣдъ като стана нужно да се отлѣжи отъ Веслея и арменианцитѣ, тя не прѣстана да ги уважава и се радва на успѣха имъ.

Въ напреднала възраст леди Хънтингтънъ се прѣсели въ вѣчността, както зрѣло зърно въ житницата. На смъртното си легло тя често повтаряше: „Ожидаме да съмъ у дома на небето! Работата ми е свършена! Не ми остава нищо друго да върша, освѣнъ да ида при небесния си Отецъ“. На 17 юни 1791, на осемдесетъ и три годишна възраст, тя отлетѣ въ бащиния си домъ съ миръ.

„Леди Хънтингтънъ“, казва най-последния ѝ биографъ, „бѣше благороденъ характеръ и извърши нѣщо велико. Англия бѣ помрачена съ облацитѣ на невѣжество и грѣхъ, но тя посочи на народа си свѣтлината на божествената истина. Тя откри, че църквата спѣше спокойно, отжпала отъ отровното влияние на заблудението. Тя разбуди небрѣжнитѣ сънливци и имъ показа въ противовѣсъ всичката сѣйностъ на евангелската истина. Тя видѣ народъ, че гинѣ въ строгъ формализмъ и, като волителъ на нѣкоя нападателна чета, направи проломъ, скочи въ него и насърчи мнозина да слѣдватъ по нейния примѣръ. Тя запали факлата на евангелската религия, като събра около си светитѣ и вѣрнитѣ, тя ги изпрати въ Англия, Галия, Шотландия и Ирландия да въздигнатъ наново древнитѣ олтари и запалѣтъ нови огньове. Църковната рутина се провикна съ завистъ, че това е безредие; свѣтскитѣ хора повдигнаха гонение; но Богъ погледна съ благоволение на трудоветѣ ѝ, и изпрати богато благоволение, щото прѣди борческия ѝ духъ да прѣмине отъ тука, тя има щастието да види чудно религиозно съживление; колегията доставяше цѣло поколѣние отъ евангелски свещенослужители; 100,000 души редовно слушаха евангелието въ нейнитѣ църкви; въ Великобритания и Ирландия евангелски проповѣдници проникваха въ тъмнитѣ градове и села, за да се прослави името на Исуса Христа. Тя свърши трудоветѣ си, но стореното отъ нея още живѣе. Когато въ бждаше безпристрастния историкъ разказва за реформатори, които сж съживили християнската църква, той ще присѣдини съ великитѣ имена на другитѣ и името на тая знамени-

та жена. Като види добродѣлитѣ и общественитѣ ѝ заслуги, свѣтътъ трѣба да се удивлява на характера и да слѣдватъ примѣра на Селина Графиня Хънтингтънска.

Читателю осигурилъ ли си за себе си вѣченъ домъ. Христосъ е вратата, прѣзъ която се влиза въ вѣчността. Вѣрващиятъ въ Исуса се допушта въ нея свободно. Нека настояимъ на въпроса: повѣрвалъ ли си въ Христа, за спасение на душата си? Не чинѣтъ, дарбитѣ или старанията осигуриха на графиня Хънтингтънъ широкия входъ. Само чрѣзъ вѣра въ Исуса тя влѣзна прѣзъ тѣснитѣ врата. Така сжщо и ти трѣба да дойдешъ. Този пѣтъ е отворенъ. „Ето“, казва Христосъ, „поставихъ прѣдъ тебе врата отворена и никой не може да ги затвори“. Пакъ казва: „Подвизавайте се да влѣзете прѣзъ тѣснитѣ врата; защото мнозина, казвамъ ви, ще искатъ да влѣзатъ, и не ще могатъ. Слѣдъ като стане стопанинѣтъ на къщата и затвори вратата, а вие останете вънъ и начнете да хлопате на вратата и да казвате: Господи, Господи, отвори ни; и той отвори и ви рече: не ви зная откъдѣ сте. Тогазъ ще начнете да казвате: ядохме прѣдъ Тебе и пихме, по нашитѣ улици си поучавахъ. И ще рече: казвамъ ви, не ви зная откъдѣ сте; махнете се отъ мене всинца, които работите неправда. Тамъ ще бжде плачъ и скърцане съ зжби, кога видите Авраама и Исаака и Якова и всичкитѣ пророци въ Царството Божие, а васъ, че сте изпждени вънъ. И ще дойдатъ отъ изтокъ и западъ, и отъ сѣверъ и югъ, и ще седнатъ въ царството Божие“. Тѣзи сж важни думи, и призоваватъ всѣкой читателъ на тѣзи страници да се подвизава да влѣзне прѣзъ вратата. Подвизавай се. Той ще ти помогне; той има благоволение къмъ челоуѣцитѣ и, когато си на отпадане, Той ще те привлѣче въ светото си убѣжище.

Читателю работишъ ли дѣлото Господне? Това бѣше работата на благородната госпожа, чиято прѣпълнена съ събития история ние набързо очертахме. Тя посвети чина си, имота си, дарбитѣ си и врѣмето си за разпространяване Христовото Царство въ душитѣ на хората. Притежавашъ ли нѣкои отъ тѣзи дарби? Тогава работи съ тѣхъ за успѣха на Божието дѣло. Тѣ ще се размножатъ въ служението и въ струване добро. Леди Хънтингтънъ слѣдѣ Господа прѣзъ единъ дългъ занятъ и плодотворенъ животъ, и можа да каже: „Работата ми е свършена. Нѣма вече що да върша, освѣнъ да отида при Небесния си Отецъ“. Какъвъ привѣтъ я очаква тамъ! „Добрѣ, рабе, добри и вѣрний: на малкото си билъ вѣренъ, надъ много ще те поставя: влѣзъ въ радостта на Господаря си“.

Прѣвела: М. Ю. Икономова.

Д-ръ Ст. Томовъ.

Цариградъ.

Императорскиятъ музей — Александровѣтъ саркофагъ — Саркофагъ на плакачкитѣ — Табнитовѣтъ саркофагъ.

Сега остава да дамъ кратко описание на нѣкои отъ най-художественитѣ саркофази на Императорския музей. Отъ тѣзи, както вече казахъ, първо мѣсто държи тѣй нарѣчениятъ *Александровъ* саркофагъ. Този саркофагъ е поставенъ на видно мѣсто въ втората зала на долния етажъ (Salle II). Намѣренъ е билъ въ 1887 г. въ околноститѣ на Саида, древниятъ Сидонъ. Саркофагътъ е 2.12 метра, 3.18 метра дългъ, и 1.16 метра широкъ.

Този саркофагъ е безподобенъ; той е много добръ запазенъ и прѣдставлява изцѣло формата на старогръцки

храмъ съ цокълъ, фасади, фризъ, украсенъ съ подложки и олуци покривъ и съ изваени тригълни *фронтови*. Долната частъ на саркофага съ точно правогълни лица, почива на подножка издадена 14 сантиметра. Подножката се състои отъ гладкъ поясъ, надъ който е кржгълъ фризъ, украсенъ съ плитки. Подиръ този кржгълъ фризъ слѣдватъ: четвъртата плоча, вдлбната рѣзба и друга четвъртата плоча, единъ редъ лжи и другъ перли. Корнизътъ, издигнатъ 65 сантиметра се състои отъ едно украшение съ двойни криволичести линии, надъ които

стоятъ единъ редъ яйцеобразни украшения и другъ перли. Тѣзи архитектурни елементи, въ които гладки камъни се редятъ съ най-богати релефи, сж изрѣзани съ една изящностъ, която дава на профила на саркофага несравняема стилова чистота.

Между пиедестала и корниза се издига *тимпаното*, тъй да се каже на саркофага. Тази частъ е 58 метра висока, украсена на четиритѣ си страни съ чудесно изработени релефни склуптори. Ето и краткото описание на тѣзи склуптори. Главно лице S. Битка между кавалерия (битката при Исусъ или Арбеле). Гърцитѣ сж прѣдставени голи ; тѣ носятъ лака *хлемида* (дреха) или сж облѣчени съ желѣзна ризница ; на главитѣ си носятъ македонския шлемъ. Перситѣ носятъ *анаксириди* (тѣсни панталони), хлабава *туника* (врѣхна дреха), съ двоенъ поясъ, класникъ съ тѣсни ржави, закопчени на рамото. Конѣтѣ на гърцитѣ нѣматъ други украси, освѣнъ юзда, удило, и понѣкога нагрѣдникъ. Персийскитѣ конѣ иматъ при това и подопажници, шарени и бродирани покривки и разноцвѣтни панделки. Този съставъ, който на прѣвъ погледъ изглежда немалко забърканъ, се свежда въ петъ симетрични групи. Централната група се състои отъ три лица : кавалеристъ грѣкъ, падналъ на колѣнѣ варваринъ (персиецъ) съ прострѣни като за умиление рѣцѣ ; колѣничилъ стрѣлецъ варваринъ, надѣсно, допълва централната група съ стоящъ правъ и въ профилъ стрѣлецъ. Другитѣ двѣ симетрични групи надѣсно и налѣво отъ първата, се състоятъ отъ по двѣ лица всѣка : единъ пѣхотинецъ грѣкъ и единъ кавалеристъ персиецъ въ борба единъ съ другъ ; налѣво битка между единъ *хоплитъ* (тежко въорѣженъ) грѣкъ и единъ пѣхотинецъ персиецъ. Най-послѣ на двата края, двѣ симетрични групи : налѣво единъ кавалеристъ грѣкъ, който прѣдставлява царя Александра, се впуска въ галопъ, съ копие въ ржка, върху единъ персиецъ, който трудно се защитава отъ гърба на падналия си конъ ; надѣсно единъ грѣцки пѣлководецъ на конь, вѣроятно Парменионъ, току що е ударилъ съ копие си единъ персийски кавалеристъ, който, държейки юздитѣ съ лѣвата ржка, пада въ обятията на своя хинеръ, дотѣрчалъ да му помогне. На земята лежатъ симетрично петима мъртви или ранени.

Малко лице E. Епизодъ отъ една битка. Сжщиятъ симетриченъ съставъ както и въ прѣдшестващата каменна плоча. Въ центъра единъ кавалеристъ персиецъ поражавъ съ копие си раненъ грѣкъ. Налѣво и надесно постранична схватка между грѣкъ и персиецъ.

Голямо лице N. Ловджийска сцена. Съставтъ е по-простъ отколкото въ боевитѣ сцени. Централната група се образува отъ трима кавалеристи. Въ срѣдата единъ кавалеристъ персиецъ (може би сжщиятъ като прѣдставениятъ на прѣдшестващото малко лице) промушва съ копие си единъ лъвъ, който захапва нагрѣдника на коня му ; единъ ловецъ персиецъ нанася съ боздуганъ нѣколко силни удара на единъ лъвъ. Двама кавалеристи надесно и налѣво, тичатъ въ галопъ на помощ на персиеца ; лѣвиятъ не е другъ, освѣнъ Александъръ Велики, познатъ по царската забрѣдка на главата му ; десниятъ изглежда да е сжщото лице — грѣцкиятъ пѣлководецъ прѣдставенъ на десния край на битката. Надесно и налѣво отъ централната група, двѣ второстепени групи съставени отъ по единъ грѣкъ и единъ персиецъ ; налѣво единъ персийски стрѣлецъ се приготвява да застрѣля единъ лъвъ ; докато единъ грѣкъ тича за да прободѣ съ копие си дивия звѣръ ; надесно единъ грѣкъ поражавъ сърна съ копие си, докато единъ персиецъ се готви да му нанесе ударъ съ боздуганъ.

Малко лице O. — Ловджийска сцена, дѣто фигуриратъ само перси. Въ центра една личностъ стѣпва

на земята. Той нанася силни удари съ бравата си на една пантера ; налѣво, единъ коняръ държи здраво уплашения си конъ ; подъ коня едно куче се впуска къмъ дивия звѣръ. Надесно, двама ловци се нахвърлятъ върху пантерата, докато третия ловецъ, налѣво, въорѣженъ съ щитъ го поражавъ съ копие си.

Капакътъ довършва достойно това чудесно движение. Той има формата на единъ тригъленъ покривъ ; той почива върху единъ цокълъ, образуващъ архитравъ и съставенъ отъ тънѣкъ редъ перли, отъ единъ редъ слънчеви лѣчи, отъ малки но изящни релефи, надъ които е гладѣкъ поясъ украсенъ съ лозови листа. Най-послѣ жбци, покрити съ тънка мрѣжа и съ редъ яйцеобразни украшения, допълватъ декорацията на цокъла. **Симусътъ** (горната частъ на корниза) носи на всѣка отъ голѣмитѣ си дванадесетъ кози глави съ по три рога, въ видъ на капчукъ. Надъ този симусъ има деветъ женски глави украсени съ палми и чередуващи се съ кози глави. На четиритѣ жгла на капака стоятъ четири лѣва съ отворенуста. Двѣтѣ лица на покрива сж украсени съ обли керемиди.

По малкитѣ страни надъ **тимпанитѣ** се издигатъ една подложка, съставена отъ два единъ срѣщу други свинкса, надъ които се развива украшение подобно на палмовъ листъ. За да не отекавамъ читателитѣ, нѣма да говоря и за изящнитѣ украшения на двата **фронтана E и O**.

Дълго врѣме стояхъ азъ прѣдъ този крайно изящень саркофагъ, който привлича вниманието на посѣтителя, бидейки поставенъ току срѣщу входа на втората зала (Salle II) на първия етажъ. Наистина достоенъ за Александра Велики е този въ всѣко отношение бѣлѣжитъ и съ съвършенна художественостъ изработенъ саркофагъ.

Въ първия етажъ на първата зала (Salle I) единъ отъ най-хубавитѣ саркофази е тъй наречениятъ саркофагъ на „наемнитѣ плакачки“. И той прѣдставлява въ своя **ансамбълъ** формата на старогрѣцки храмъ съ своитѣ декорирани съ фронтални фасади и съ своитѣ колони на долнитѣ страни.

Отъ финикийскитѣ саркофази считамъ за потребно да дамъ кратко описание на саркофага на Табнита, Сидонски царъ.

Този саркофагъ е изработенъ по египетски стиль и е направенъ отъ голѣмъ фуниеобразенъ стѣлпъ, надъ който е засмѣнъ човѣшки образъ съ плоски уши, отдѣлени (тъ лоба, съ дълга брадичка, съ падащи отъ двѣтѣ страни на лицето коси, съ вѣденъ въ рамѣната вратъ. На гърдитѣ фигурира бродирана дреха, на двата края на която сж двѣ соколови глави ; отдолу двѣ голѣми соколови крила. Околовръстъ на саркофага и отъ горѣ, една ивица иероглифи. Върху капака сж гравирани два надписа, единиятъ съ египетски, другиятъ съ финикийски иероглифи. Иероглифичниятъ надписъ разказва, какво саркофагътъ съдържалъ останкитѣ на единъ египетски пѣлководецъ на име Пенефта. Осталата частъ отъ надписа съдържа извадка изъ „книгата на мъртвитѣ“. —Саркофагътъ служилъ отпослѣ на Табнита, Сидонски царъ. Ето и прѣводътъ на финикийския надписъ :

„Азъ, Табнитъ, Астартинъ свещеникъ, царъ Сидонски, азъ лежа въ този ковчегъ. Заклевамъ всѣки човѣкъ, който би поискалъ да отвори този ковчегъ : недѣй отваря моя капакъ и не ме пипай. Защото нѣма сребро, нѣма злато, нѣма съкровища при мене. Азъ лежа самъ въ този ковчегъ, недѣй, недѣй отваря моя капакъ и не ме пипай, защото подобна постѣпка е мерзостъ прѣдъ Астартъ. Ако ти отворишъ моя ковчегъ и ако ме попиашъ, дано да нѣмашъ потомство между живитѣ подъ слънцето, нито легло между мъргвитѣ“.

Домовладиката.

(Прѣводъ отъ английски).

(Продълженіе).

ГЛАВА V.

Домътъ въ трауръ.

— Туй щото, практически казано, за дѣцата отъ втората женидба на г-нъ Калонеръ не се пада нищо отъ имуществото.

Това каза Максъ Лесли на своя събесѣдникъ — съмѣйниятъ адвокатъ на Калонеритѣ, който бѣ грижливо изучилъ книгата на починалия.

— Нада ли ще имъ се падне повече отъ единъ скромничѣкъ дѣлъ, каза адвокатътъ. Може да останатъ около 3000 лева всѣкому, слѣдъ като се уравниатъ всички смѣтки. Моятъ приятелъ, горкиятъ, не склѣпѣше парата. Безъ да мисли много, паритѣ се лѣзгаха прѣзъ прѣститѣ му, като пѣсѣкъ прѣзъ сито. Наистина той сѣ планираше да спестява по петъ хиляди лева на година съ намѣрение да остави наслѣдство на по-малкитѣ си дѣца, или да откупи имуществото. И това би лесно сторилъ отъ княжеския си доходъ. Оставенитѣ книжа, обаче, съвсѣмъ друго показватъ.

— Той самъ ми каза, прибави Максъ, че не е спестилъ нищо. Имаше намѣрение да изсѣче една горичка за дървенъ материалъ и да посѣкне разхода въ оборитѣ тая година, за да се натѣкми по тоя начинъ една сума отъ двадесетъ хиляди лева, — сума обѣщана, като зестра на по-големата дъщеря.

Тука Максъ закричи недоволено напредъ, назадъ изъ библиотеката.

— Мина вече всѣка възможностъ да се прибѣгне къмъ тия срѣдства, каза адвокатътъ. Горкиятъ Калонеръ! Той разчиташе най-самоувѣрено на дългъ животъ. Често ми се хвалѣше съ прѣкрасното си здраве и говорѣше, че се надѣе да прѣкара надъ седемдесетѣтъ и да се види заобиколенъ отъ внуци и правнуци. Той очакваше, навѣрно, да се радва на живота до насита, да като синоветѣ и дѣщеритѣ сж около него, а да спестява пари, дори кога всички се настанятъ. Лесно пестятъ въ бѣдаше ония, които не цѣнятъ парата всѣки день. Г-нъ Калонеръ не е единствениятъ отъ тоя родъ хора. Ние, адвокатитѣ, срѣщаме много често подобни случаи.

Г-нъ Валтонъ говорѣ свободно на Максъ Лесли едно, защото го познаваше добръ и зачиташе високо способноститѣ му, друго, защото имаше прѣдвидъ неговитѣ връзки съ Ерменгарда Калонеръ, които му даваха пълно право да е въ течението на разкрититѣ факти. Сроди ли се съ това сѣмейство сега, той ще вземе бѣдна, не вече богата жена; а право е да му се каже цѣлата истина.

— Друго нѣщо трѣба да се вземе подъ внимание, каза г-нъ Валтонъ слѣдъ кратко мълчание. Изгонениятъ братъ стѣпя нечакано въ първокачествено земевладѣние. Ако у него има що-годѣ великодушно чувство, той ще се погрижи за своитѣ полу-братя и сестри, които поради него оставатъ бездомни.

Максъ се подсмихна прѣзрително.

— Ще кажа само, каза той, че такава надежда е немислима. Обноситѣ имъ къмъ Хюга Калонеръ сж били такива, щото е невъзможно да го прѣдразположатъ къмъ великодушие.

— Това остава да се докаже, отговори адвокатътъ. Има причини да се вѣрва, че разривътъ между бащата и сина се дължи само на обстоятелствата. Злобни чувства не е имало помежду имъ. Това се потвърждава отъ

завѣщанието на г-нъ Калонеръ, въ което назначава Хюго и сестра си за настояници на малолѣтнитѣ дѣца слѣдъ смъртта му. При това оставилъ лично писмо до Хюго, въ което го умолява да е благосклоненъ къмъ полу-братята и сестритѣ си; той проси неговото извинение въ случай, че земевладѣнието падне въ рѣцѣтъ му, да останатъ дѣцата подъ бащиния покривъ въ разстояние на една година, за да имъ се даде врѣме да наредятъ нѣщо за бѣдащето си.

Максъ се крачеше умислено напредъ, назадъ. Внезапно сбрѣчканото му чело се изопна отъ шастлива мисль.

— Значи, каза той, Хюго Калонеръ не се е женилъ,

— Отъ всичко, що сме чули отъ него, докато баща му бѣше живъ, заключавамъ, че не е жененъ.

— А всичко може да се промѣни сега, Максъ подѣе набързо.

— Вѣрно, вѣрно, наистина, потвърди адвокатътъ. Заеме ли веднажъ Хюго важния постъ на домовладика, потрѣбна ще му бѣде другарка да стои начело на кѣщата. Не може другояче. Ще трѣба да се погрижимъ избора му да падне на нѣкоя достойна за мѣстото.

Максъ се запрѣ и загледа умислено прѣзъ прозореца. Той виждаше въ сѣщностъ едно женско лице, оно-ва на неговата сестра, съ тъмни, теменужни очи и елатиста коса. Модъ заемаше едно нѣжно кѣтче въ Максото кораво сърдце и строго уравновѣсенъ характеръ. Въ тая минута по-мило му бѣ да смисли за сестра си, отколкото за Ерменгарда, неговата годеница. Защо да не е възможно, даже вѣроятно, младата, русолика сестра да стане бѣдаща господарка на Тавистоковитѣ кули? Хюго, разбира се, ще трѣба да се ожени, щомъ заеме мѣстото си, като домовладика, а коя друга би намѣрилъ той по-мила, по-любяща отъ Модъ Лесли, Ерменгардината приятелка?

Туй бѣ само бѣгла мисль, която, впрочемъ, рѣши по-нататѣшния ходъ на работитѣ. Максъ си каза, че не ще изяви разочарованието си отъ незавидното положение, въ което Ерменгарда изпадна неочаквано. Нека си вървятъ работитѣ тихичко, послѣ ще се види какъвъ обратъ ще вземе всичко слѣдъ появата на непознатия братъ.

У Макса се прстивопоставиха сега двѣ сили — амбицията и любовта. Коя страна ще спечели побѣдата? — Той самъ не би могълъ да каже въ тоя именно моментъ. Наистина, той любѣше Ерменгарда; любѣше я сърдечно вънъ отъ всички въпроси за богатство и положение. Но засѣгнѣха ли се аргументитѣ за неговия личенъ прѣуспѣхъ, той оставаше непоклатимъ въ рѣшението си да се ожени за момиче, което ще му донесе голѣма зестра.

Максъ бѣ неотстъпно рѣшенъ да откупи родната кѣща и земитѣ, които за много родове принадлежали на тѣхното сѣмейство. А при сгодявката съ Ерменгарда, Максъ видѣ ясно възможното осмѣстѣвяване на тоя планъ. Малко търпѣние, малко рѣшителностъ, повечко економия и побѣдата ще е негова.

Планътъ му бѣ този. Ще заведе жена си въ неговата собствена кѣщичка и тамъ ще си заживѣятъ спокойно отъ лихвитѣ на нейнитѣ пари; може да се спестява по нѣщо и отъ тѣхъ. Своитѣ си пари той ще слага непокѣтнати; тѣ ще се трупатъ бавничко, ей даже бързо отъ непрѣдвидени сполуки. А при това и отъ литератур-

нитѣ си трудове. Максъ приемаше ту по-голѣмъ ту по-малкъ доходъ, който можеше да си пести изцѣло, тъй че слѣдъ десетъ, петнадесетъ, двадесетъ години (нищо не значи за колко врѣме, нали краятъ е сигуренъ?) ще е възможно да напусне трудъ, грижи, работа и да се завърне въ дома на прагѣдитѣ си, дѣто ще заживѣе като тѣхъ, отъ регистриранитѣ приходи на недвижимитѣ имоти.

Такъвъ бѣ плѣнителния начертѣжъ въ ума на младия Лесли прѣзъ миналитѣ мѣсеци, откакъ сполучи да му обѣщаватъ Ерменгарда за жена. Но въ мигъ грандиозната сграда на неговитѣ мечти падна въ громъ; нему остана да спосрѣщне омразния въпросъ — любовта ли да пожертвува за амбицията, или амбицията за любовта? Да се откаже ли отъ страстно обичния си проектъ за живота, или да се откаже отъ Ерменгарда? Той знаеше, че едно отъ двѣтѣ трѣба да земе, а другото да остави; знаеше, че му прѣдстои борба да извоюва. Максъ, обаче, не се отдаваше на импулсивна дѣйностъ. Той гледаше винаги да разполага съ достатъчно врѣме трѣди да се рѣши да вземе каква да е важна стѣпка. При настоящата криза, разсѣждаваше той, невъзможно е да се откажа отъ доволството да съмъ единствената Гардина утѣха. Но пъкъ, каза си той, може да е най-доброто и за двамата да жертвуваме любовта си вмѣсто да прѣкараме цѣль животъ подъ черенъ облакъ.

До Ерменгарда не стигна ни сѣнка отъ тази борба. Тя прѣкарваше по цѣли ноци надъ Оскара, който падна тежко боленъ и изглеждаше доволенъ само, кога тя бѣ при него.

Днесъ той се дигна отъ легло и легеше на канапето въ залага. Бѣдниятъ Оскаръ, поблѣднѣлъ, отслабналъ, той се стрѣскаше при всѣки нечаканъ звукъ — явенъ знакъ на нервно разстройство. Гарда му свири тихичко до приспиване. Послѣ тя стана отъ пианото и се изправи край огъня въ камината да прочете на трепетния свѣтликъ нѣколко любещи, съчувствителни редовци, изпратени отъ Модъ Лесли, чиито думи въ заключение бѣха тѣзи:

„Това, което азъ правя, ти сега не знаешъ, но отпослѣ ще разберешъ“. Йоана 13: 7.

Гардинитѣ устни се свиха полупрѣзрително. — Цуми, думи, думи! промѣлви тя, сухи фрази, които не значатъ нищо. Така ми говорѣи и проповѣдникътъ вчера, добриятъ г-нъ Синклеръ. Добро намѣрение иматъ, наистина, но какъ неотзивчиви оставатъ тия голи думи у насъ, които сме загубили всичко! „Чрѣзъ скръбта, езикътъ на любовта, каза той, Богъ говори на сърдцата ни“.

Богъ не говори на моето сърдце, или, може би, то е токозъ закоравѣло, щото не трепва отъ нищо. Богъ? Кой е тоя Богъ, който се занимава съ най-дребнавитѣ вълнения на всѣки атомъ въ човѣчеството? Възможно ли е подобно нѣщо? И защо Му се прѣдоставя? Не стига ли, дѣто стои на трона си въ небесата и управлява народитѣ съ своя жезълъ? Какъ може Той да се безпокои отъ дребнавости, които за Него не значатъ повече отъ сгрѣма на врабче, стъ смазване на мушица...! Той не върши нищо..., защото не може. Туй е извънъ силитѣ, даже на единъ всемогъщъ Богъ. Може да е праведенъ, даже милостивъ Сждия, кога дойде великиятъ день, но сега Той е безсиленъ да ни помогне, или пъкъ... не иска. По-право е да кажа, както съмъ убѣдена, че е извънъ Неговитѣ сили да се грижи за мириадитѣ, които живѣятъ на земята, или въ незнайни кѣтове на вселенната „Това, което азъ правя, ти сега не знаешъ, но отпослѣ ще разберешъ“, може би да е тъй, но азъ по-вѣрвамъ да знаа сега; за „изпослѣ“ всичко е смѣтно за мене.

Тукъ Оскаръ се пробуди и стрѣсна Гарда въ замислитѣ й.

— Гардо!

— Какво, Оскаре? Заспалъ ли бѣше?

— Да, за малко. Гардо, искамъ да знаа...

Кога ще е погребението?

— Утрѣ.

Момчето трепна; слѣдъ кратко мълчание той пакъ запита:

— Писалъ ли е нѣкой на... Хюго?

— Вѣрвамъ г-нъ Валтонъ да му е писалъ.

— А отъ насъ нѣкой дума... отъ тебе, отъ Рексъ?

— Не, какво има да му кажемъ?

— Не знаа, отговори Оскаръ, като си леко въздѣхна.

Само че тъй, може би, щѣше да изглежда по-приятелски.

— Отъ всичко, що знаа, Хюго не се грижи много за нашето приятелство.

— Може би, но той е при всячко нашъ братъ!

— До голѣма степенъ зависи, какво се разбира подъ думата „братъ“, каза Гарда, и сложи нѣжно рѣка връзъ Оскаровото чело.

Той ѝ зе ржката и я долѣпи до устнитѣ си. Сестра му Гарда бѣ за него въплотение на всичко прѣкрасно и добро. Оскаръ не допускаше, че тя може да върши, или даже да помисли нѣщо криво.

— Гардо, дързостно запита пакъ Оскаръ, ще дойде ли... той... Хюго... за погребението?

— Не знаа, нѣма никакъвъ отговоръ на г-нъ Валтоновото писмо. Може би да му е стигнало, или пъкъ не е обърналъ внимание. — Не е чудно и да е трѣгналъ безъ да се обади.

— Какво ще прѣдпочетешъ ти, Гардо, да дойде или не?

— Лично за мене прѣдпочела бихъ да не дойде. Но знаа, че неговото присѣствие е абсолютна необходимостъ, та за туй нека дойде, за да се размине по-скоро неприятната срѣща. Ние, разбира се, не ще останемъ тука за дълго; скоро ще трѣба да постѣквимъ едно друго и да напуснемъ.

Да напустнатъ... да напустнатъ Кулитѣ!

Да си намѣрятъ домъ другадѣ! За прѣвъ пѣтъ грозната гледка на дѣйствителността се показа на непрактичния Оскаръ. И той затрепера отъ страхъ дори прѣдъ самата мисль.

— Гардо, каза той съ отслабналъ гласъ, ще ни испядятъ ли отъ дома?

Гарда сви чумерно устни, но сѣ продължаваше да глади блѣдото чело на брата си.

— Не вѣрвамъ, каза тя, слѣдъ като Хюго дойде, туй мѣсто да е вече домъ за насъ.

— Дали ще ни завиди на положението, което сме запазили до сега?

— Новиятъ домовладика, кой и да е билъ, не ще иска да заеме мѣстото си, докато старата династия не напустне. Хюго може да е първородниятъ синъ на баща ни, но за насъ той е съвършенъ чужденецъ, като кой да е похитенъ тиранъ. И намъ ще е токозъ омразно да приемемъ гостолубието му, колкото и нему да ни го прѣдложатъ.

Оскаръ не отговори, защото зачу тежки стѣпки да приближаватъ неуклончиво къмъ вратата на залага.

И Гарда чу стѣпкитѣ, вслушаха се и двамата.

Вратата се отвори; нѣма зѣонъ. Сѣкашъ, този, който влизаше, има право да е тамъ. Висока, непозната фигура прѣкрачи отъ здрачавъ блѣсъка на потонната ламба.

Безъ да размѣнятъ дума Ерменгарда и Оскаръ бѣха увѣрени, че Хюго Калонеръ стои прѣдъ тѣхъ.

(Слѣдва)

Недѣлното училище.

H. H. Meyer.

Урокъ VI за февруари 5.

Дѣтето Исусъ въ храма, Лука 2:40-52.

Скоро слѣдъ посѣщението на мѣдрецитѣ Иосифъ бѣше прѣдупрѣденъ отъ Бога на сынъ да побѣгне въ Египетъ заедно съ сѣмейството си, тъй като Иродъ искаше да убие дѣтето. Като се завърнаха слѣдъ смъртта на Ирода, установиха се въ Назаретъ, гдѣто Исусъ прѣкара дѣтството и юношеството си. Нашиятъ урокъ говори за първото му отиване въ Иерусалимъ.

„Трѣба да върша това, което принадлежи на Отца ми“. Всички сж снове на небесния Отецъ. Нѣкои могатъ да се отдалечатъ отъ Бога и да се откажатъ отъ всичко, що може да ги свързва съ него; тѣ могатъ да потѣпчатъ Божиата бащинска любовъ и милость и да си навлѣкатъ наказание за своя грѣхъ и егоизъмъ; обаче тѣ никога не ще прѣстанатъ да бждатъ прѣдметъ на Божиата любовъ, защото покорни или не, спасени или загубени — всички сж чада на небесния Отецъ. Съществената разлика между праведния и неправедния човѣкъ е тая, че първиятъ признава и оцѣнява своитѣ нрави, като синъ Божи и счита това обстоятелство за своя най-висша привилегия, като сжщеврѣменно съобразява постѣпкитѣ си съ него. Той постави на първо мѣсто интереситѣ на Божето царство, когато неправедниятъ живѣе само за своето лично добро и удоволствие, безъ да се интересува ни най-малко въ доброто на другитѣ и занемарява съвсѣмъ длъжноститѣ си спрѣмо Бога, „Работата на Отца ми“ не заключава само това, което се върши въ църквата. Мнозина се заблуждаватъ тукъ. Да живѣешъ и работишъ за Бога не значи отъ сутринъ до вечеръ да говоришъ за Божиата милость и за идеалния задгробенъ животъ. То е добро, но не е достатъчно. Нужно е обаче, да сторимъ всичко, за да се прѣмахне грѣха, да отидемъ при бѣднитѣ, болнитѣ духомъ, притѣсненитѣ, да издигнемъ гласа си срѣщу неправдата, гнета, срѣщо злоупотрѣбителитѣ на народния потъ. Ето широко поле за работа, ето и сжщинската Божия работа.

Златъ стихъ. „Защо да ме търсите? Не знаете ли, че трѣба да съмъ въ това, което принадлежи на Отца ми?“

Лука 2:49.

Урокъ VII за февруари 12.

Служението на Иоана Хрѣстителя. Лука 3:1-20.

(Да се прочете и Матей 3:1-12; Марка 1:1-8).

Въ евангелието на Марка има нѣкои подробности по отношение врѣмето, мѣстото и обстоятелството, при които се извършиха много събития въ живота на Исуса, като че евангелистътъ е билъ самъ личенъ свидѣтель на всичко станало.

Царството небесно е всѣкога близу. То се намира около насъ. Ние можемъ да ускоримъ дохождането му, ако искаме, като внимателно използваме всички случаи, що ни се прѣдставятъ. Намъ прѣдстои всѣкидневно да стоимъ вѣрни на поста си и работимъ рамо до рамо съ нашия Спасителъ. Тогава вредъ по свѣта ще се основе живота върху правдата и истината и всѣкой ще реализира,

че дневната работа вѣрно извършена, длъжността къмъ ближния непрѣнебръгната ще се затвърди въ свѣта царството Божие. Ние сме длъжни съ нова ревность да се вгледаме около си, да прѣцѣнимъ, какви сж нашитѣ отношения спрѣмо ближнитѣ ни и срѣдата, въ която живѣемъ, като си ги уяснимъ чрѣзъ видѣлната на отношенията между Бога и покаянитѣ негова чада. Въ тоя урокъ се прави позивъ за една коренна промѣна въ всѣки човѣкъ, въ неговото настроение, мисли и дѣйствия, както и нуждата да си постави той по висши идеали и най-първо къмъ реализирането тѣхно да цѣли — съ други думи „да търси *първомъ* царството Божие и правдата негова“. Такова е и значението на златния стихъ на урока. Истинското покаяние трѣба да се покаже въ живота, защото нужни сж „*дълга* *не думи*“

Златъ стихъ: „Покайте се, понеже приближава царството небесно“. Матей 3:2 ст.

Урокъ VIII февруарий 19.

Хрѣщението и изкушението на Исуса. Марка 1:9-13; Матей 4:1-11.

Въ своитѣ учения Исусъ признава сжществуването на единъ „противникъ“. Трѣба да земемъ прѣдвидъ самата „вражеска сила“, която се бори противъ доброто, а не формата, която ѝ се обикновено дава, за да си уяснимъ тоя фактъ. Сатана, навѣрно, дойде при Исуса въ невидими форми и се опита да въздѣйствува чрѣзъ внушение, съ което мжно може нѣкой да се бори. Облѣчениятъ съ сила Божия човѣкъ, който сжщеврѣменно е проникателенъ и уменъ, лесно може да различи сатанинскитѣ внушения отъ Божиитѣ и да съобрази веднага, какво трѣба да се направи.

Неоправдателно е да се излагаме безъ нужда на изкушение. Безъ съмнѣние, ние не можемъ съвсѣмъ да избѣгнемъ изкушенията. Ако и да се явяватъ въ различни форми, тѣ сж общи за всички хора, та, когато сме изкушавани, трѣба всѣкога да помнимъ, че участъта на тия около насъ не е по-добра отъ нашата. Апостолъ Павелъ, който, навѣрно, говори отъ своя опитность, ни увѣрява, че всѣко изкушение Богъ ще намѣри начинъ да се избѣгне и сили да се побѣди. Сжщиятъ апостолъ ни напомня, че Исусъ, който бѣше изкушаванъ като насъ, ако и да той бѣ безгрѣшенъ, може и на изкушаемитѣ да помага. Добрѣ е да се размисли върху срѣдствата и оржията за защита, които сж на разположение на християнина въ врѣме на изкушението, и що се печели слѣдъ всѣка побѣда.

Златъ ст. „Понежсе пострада и самъ изкушенъ биде, може и на изкушаемитѣ да помага“. Евр. 2:18.

Урокъ XI февруари 26.

Призвание на първитѣ ученици. — Марка 1:14 — 28; Лука 5:1 — 11.

Марко, на когото най-раннитѣ прѣдания приписватъ това евангелие, билъ братовчедъ на Варнава, левитъ,

човѣкъ съ добро положение. Домътъ на майка му въ Иерусалимъ (Дѣянния 12: 12, 25) билъ, види се, центъръ на тогавашното християнско общество. Той придружилъ Варнава и Савла въ тѣхното пѣтешествие отъ Иерусалимъ до Антиохия, а по-послѣ—до Китеъръ и Мала-Азия (Дѣянния 12: 25; 13: 5, 13). Слѣдъ нѣколко години Марко се явява пакъ заедно съ Павла въ Римъ, а по-послѣ го срѣщаме като другаръ на Петра.

Позивътъ Исусовъ въ тоя урокъ е сжщиятъ, съ който нуждаещиятъ се свѣтъ днесъ вика къмъ своитѣ избрани за истинско християнско служение. Бѣдността, невѣжеството и страданията наоколо каратъ единъ човѣкъ да стане филантропъ; идолопоклонството, гнетътъ и въобще отчаяното положение на езичниците, трогватъ християнина — студентъ и той става мисионеръ; обществената развала, беззаконията, и моралния и религиозенъ отпадъкъ

възбуждатъ душата на прѣданныя младежъ и той се посвѣщава на Божията служба. Всждѣ нуждата на тия, които сж безъ Христа, безъ утѣхата и благословението, което се добива отъ евангелието, апелира къмъ християнитѣ, мъже и жени, и ги кани да пожертвуватъ себе си за другитѣ. Обаче, нека се помни, че не всѣкой е способенъ за подобно признаване. Условията на живота днесъ сж сѣвсѣмъ различни отъ ония въ Палестиния въ врѣмето на Христа. Мнозина прѣнебрѣгватъ обстоятелството, че трѣба християнскитѣ служители да сж способни и *добри иницианти* за работата си, та да не спѣватъ, вмѣсто да помагатъ на другитѣ.

Зам. ст. „Жетвата е много, а работниците малко; затова молете се на господаря на жетвата да изпрати работници на жетвата си“. Матей 9: 37, 38.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Новъ отдѣлъ въ сп. Христ. свѣтъ. Съ идния брой отваряме новъ — проповѣднически отдѣлъ съ наврѣмenni и добръ подобрени прѣдмети за проповѣди и молитвени събрания, изложени въ съкратена форма. Съ помощта на тѣзи внушения млади проповѣдници или миряни водители по села и градове лишени, отъ проповѣдници, ще могатъ лесно да се приготвятъ и дадатъ добра насърчителна-духовна храна на своитѣ слушатели.

80 Годишнината на Д-ръ Я. Ф. Кларкъ. На 18 януари обичаниятъ отъ всички и много заслужилъ ветеранъ мисионеръ Д-ръ Яковъ Ф. Кларкъ отпразднува въ дома на дъщеря си осемдесетъ годишния си рожденъ день. По този случай той бѣше получилъ доста писма и нѣколко телеграми отъ разни лица, та лицето на благоговѣния старецъ особно сияеше отъ радостъ и голѣма благодарностъ къмъ Бога. Ако и въ такава напѣднала възраст, той пакъ не прѣстава да работи въ кръга на силитѣ си и живо да се интересува въ всестранното прѣуспѣване на българския народъ.

Юбилейниятъ сборникъ на Америк. Мжжка Гимназия въ Самоковъ се отпечати миналата година въ двѣ илюстровани издания — едното на български въ Самоковската Еванг. печатница, а другото издание се напечати на английски въ Америка. Освѣнъ илюстрациитѣ и хубавата изработка, сборникътъ съдържа цѣнни статии по историята и развитието на това заведение прѣзъ послѣднитѣ петдесетъ години. Ние подканяме всичкитѣ бивши ученици, учители и приятели на заведението да си го набавятъ. Стойността му е само 1.50 л. за екземп. Намира се за проданъ въ Еванг. печатница, Самоковъ, и въ придворната книжарница на Ив. Б. Касжровъ. ул. Лега, София.

Заявлението на Мет. Еванг. църква въ Севлиево. Получихме напоследъкъ прѣписъ отъ заявлението съ което 62 граждани и граждани отъ Севлиево молятъ Народното Събрание да изработи законъ, съ който да запрѣти проституцията. Инициативата на Севлиевци заслужава всѣка похвала и насърчение. Явната и тайната проституция въ нашето отечество е зела такива застрашителни размѣри, щото ако не се поведе отъ всичкитѣ краища на страната усиленъ кръстоносенъ походъ, на българскитѣ домове грози явна и неминуема опасностъ.

Ако начинътъ на Севлиевци се възприеме отъ българското гражданство, народното прѣдставителство не ще остане хладнокрѣвно къмъ общия народенъ викъ. Нека всички изпълнимъ длъжността.

Помощи за доизкарването на църковното здание въ с. Абдулари. Като плодъ на апела, изпратенъ отъ съюзното настоятелство до младеж. христ. организации за доизкарване църковното здание въ село Абдулари, събрана е една сума отъ около 160 лева. Църковното настоятелство се надѣва, че заедно съ други суми, които тепърва има да постѣпятъ зданието ще се привърши още прѣзъ лѣтото и къмъ есенята ще бѣде готово за цѣлѣта.

Ямболската Еванг. Църква. Споредъ свѣдения добити отъ достовѣренъ източникъ, Ямболската Еванг. Църква е рѣшила да повика за свой бѣдащъ свещенослужителъ бившия софийски пастиръ М. Н. Поповъ. Послѣдниятъ билъ наклоненъ да приеме поканата. Изборътъ на ямболци, ако се осжществи, е повече отъ сполучливъ. По своята опитностъ и многогодишна практика г-нъ Поповъ ще бѣде полезенъ не само въ Ямболъ, но и на околнитѣ евангелски църкви и общества, като Калялж-дере, Сливенъ и Нова Загора. Дано Богъ отвори пѣтъ и промисли срѣдства за настаняването на г-нъ Поповъ въ Ямболъ, така щото за тази дългоизмжчена църква да настѣпятъ утѣшителни врѣмена съ Божието присжтствие!

Варненската Мет. Еванг. Църква — признаци на добро. Двѣ години почти откакъ е починалъ незабравимиятъ Христовъ служителъ Петъръ Василевъ, ала плодетѣ на неговата благословена дѣйностъ въ Варна тепърва се явяватъ. „И дѣлата имъ ходятъ подирѣ тѣхъ“. Слѣдъ заминаването на Г-нъ Дѣлчевъ за Америка, на вакантното мѣсто въ Варна бѣ изпратенъ младиятъ и твърдѣ енергиченъ проповѣдникъ г-нъ Павелъ Мишковъ. Съ покани и друга усилена дѣйностъ г-нъ Мишковъ е сполучилъ да раздвижи варненското общество, а най-вече младежта. Впоследствие, службитѣ на Св. Недѣля и молитвеното събрание прѣзъ седмицата се посѣщаватъ отъ голѣмо слушателство до толкозъ, щото нашитѣ братия съ готовностъ сж поставили нови столове, и сега като помѣщението се указва малко за да побере всичкитѣ посѣтителни, църковното настоятелство е занято съ

въпроса за разширение на зданието. Нека хвалимъ Бога за тѣзи признаци на духовно разбуждане, и нека се молимъ за силата на Св. Духъ, щото мнозина грѣшници да се обърнатъ къмъ Бога.

Раулъ Алие поканенъ въ Цариградъ. Професорътъ отъ Сорбоната въ Парижъ, Раулъ Алие въ свръзка съ конгреса на Студентската Христ. федерация, държанъ въ Цариградъ миналата година, даде нѣколко конфернции, които направиха дълбоко впечатление на многобройната и отбрана публика. Сега става не само дума, но зети сж и мѣрки, за да се покани сжщия господинъ за идната пролѣтъ въ Цариградъ, като се хранятъ надежди, че конференциитъ му ще посрѣщнатъ пълна сполука. Слѣдъ това надѣватъ се че той ще може да обиколи и нѣкои градове въ Мала Азия, като Смирна, Айнтабъ и др. Въ случай че професорътъ рѣши да удовлетвори поканата, не ще ли да е добръ да му се изпрати о врѣме покана, за да се отбие за сжщата цѣль и въ София? Дано не се пропусне този рѣдъкъ случай.

12 февруари молитвенъ день за студентитъ. Д-ръ Джонъ Мотъ, главенъ секретаръ на Всесвѣтската Студентска Христ. Федерация, е отправилъ възвание да се държи 12 февруари (В. Кал.) като день за молитва за студентитъ изобщо. Напоследъкъ нѣкой си г-нъ Еди посѣтилъ учебнитъ центрове въ Източна Азия и като плодъ на конференциитъ му повече отъ хиляда студенти изказали желание да станатъ християни. Сжщата св. недѣля е прѣпоржчана и отъ Всесвѣтския. Недѣлно Училищенъ Сюзъ като день, въ който да се говори и агитира по въздържанието.

Унията въ Хасково. Напоследъкъ нѣкои отъ софийскитъ ежедневници оповѣстиха, че нѣкой свещеникъ отъ Хасково, подложенъ на дисциплина отъ Синода, въ непокорството и ожесточението си, заплашвалъ да стане униятинъ заедно съ еноришитъ си. Правителствениятъ в. „Миръ“ категорично отказва сжществуването на подобно нѣщо, а „Църковенъ Вѣстникъ“ по всѣка вѣроятност *умишлено* мълчи и като органъ на Синода не е излѣзълъ да опровергае пустнатитъ слухове. По всичко изглежда, че ще има нѣщо на дъното, но отъ тази крайно необмислена постѣпка на свещеника и съмишленицитъ му, продиктувана не отъ любовъ къмъ истината, а отъ злоба и отмѣщение, никакво добро не може да се очаква. Надѣваме, се че и Върховното Началство на църквата и благоразумнитъ граждани въ Хасково ще сторятъ всичко зависящо отъ тѣхна страна, за да се избѣгне по миролюбивъ начинъ тоя скандалъ. Народътъ ни не се нуждае отъ нови религиозни наименования, но отъ възродителната сила на Евангелието, отъ живия Христосъ, който е сила Божия за спасение.

Въ отговоръ на двама наши приятели. Въ единъ отъ послѣднитъ броеве на „Христ. Свѣтъ“ като отправихме позивъ къмъ евангелскитъ християни въ България да се притекатъ на помощъ за доизкарването на два молитвени дома — единия въ село Голинци, Ломско, а другия въ село Абдулари, Пазарджишко, *нарочно* упоменахме, че единия домъ се строи за обръщеницитъ *цигани* въ село Голинци, а другия за нашитъ *братия* въ с. Абдулари. Не щете ли употребата на тѣзи двѣ думи *цигани* за единитъ и *братия* за другитъ възбудила негодувание въ нѣкои наши приятели и тѣ бързатъ да протестирайтъ. За пояснение на тѣзи наши приятели па и на всички заявяваме, че си послужихме съ думата *цигани* съ единствената цѣль да прѣдизвикаме симпатиитъ на евангел. християни къмъ нѣколкото обращеници измежду това плѣме въ с. Голинци. Измити въ кръвта Христова циганитъ

въ Голинци сж тѣй мили и сжжпи братя въ Христа, както и Абдуларци. Името на единъ прочутъ проповѣдникъ въ Англия е Сидней Смитъ, но той като чистокръвенъ циганинъ, не само прѣдпочига, но се и гордѣй да се именува „Циганинътъ Смитъ“. За самитъ цигани името „циганинъ“ е тѣй мило и естествено, както и имената „българинъ“, „американецъ“ или „французинъ“ за чистокръвнитъ българи, американци и французи.

Нова Педагогическа Библиотека. Книгоиздателската книжарница на г. Ив. Г. Игнатовъ въ София е издала напоследъкъ двѣ първокласни книги отъ **Нова Педагогическа Библиотека**. Първата е: **Образователни цѣнности въ поезията на Ив. Вазовъ**. Въ тази книжка Д-ръ Гаврийски съ бѣлжита умѣлостъ пробира бисеритъ въ Вазовата поезия, анализира психологията на поета и указва на възпитателната ѝ цѣнность. Заслужва да се прочете отъ всички и да се намѣри въ всѣкой домъ. Цѣна 1 левъ. Втората е: **Първиятъ томъ отъ капиталното съчинение на проф. Мойманъ върху Експерименталната Педагогика**. Прѣв. Д. Лазовъ. Цѣна 3 лева. (За ученици и за учители до 1 Мартъ по 2 лева). Прѣводътъ е много сполучливъ и съдържанието отъ първостепенна важность. Това е цѣненъ приносъ къмъ нашата педагогическа литература. Прѣпоржчваме я най-вече на родители, учители и учителки въ дѣтскитъ градини.

На послѣдната минута получихме отъ Америка едно прѣинтересно писмо за много важната работа на Пастиръ Цв. С. Багряновъ въ Мядисънъ. Ще му дадемъ заслуженото внимание въ идния брой.

Открива се подписа
за

„ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ“

Съ настѣпването на 1912 година списанието „Християнски Свѣтъ“ влиза въ двадесетъ и първата година на своето сжществуване. Вѣрни на рѣшението си да вървимъ къмъ постоянно подобряване и направимъ списанието до висока степенъ полезно за всѣкого, — съ сжжпата помощъ на нѣколко души сътрудници, ние ще слѣдваме да даваме подбранъ материалъ за разнитъ отдѣли.

Списанието ще влиза въ началото на всѣки мѣсецъ. Ще се печата, както до сега, на хубава хартия съ иллюстрации изъ текста.

Условия за абониране — ЗА ВСИЧКИ БЕЗЪ ИЗКЛЮЧЕНИЕ:

Годишната цѣна за България е 3 лева, за странство 4 лева — винаги прѣдплатени.

Който запише и внесе най-малко 5 абонамента, получава едно годишно течение за трула си; който запише и внесе 10 абонамента и нагорѣ получава 15 на сто; за 20 абонамента и нагорѣ 20 на сто; за 30 абонамента и нагорѣ 25 на сто; за 40 абонамента и нагорѣ 30 на сто; за 50 абонамента 35 на сто; за 70 абонамента 40 на сто; за 90 абонамента 45 на сто; и за 100 абонамента 50 на сто.

На ученици, както до сега, списанието ще се отстъпва на половинъ цѣна.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Редакторъ: Ив. Я. Съчановъ.

Печатница „Денъ“ — София.